МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

Економіко-гуманітарний інститут, факультет економіки та управління
(повне найменування інституту, факультету)

Кафедра Менеджменту
(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка
до дипломного проекту (роботи)

Магістр
(ступінь вищої освіти)

На тему: «Управління активами промислового підприємства»

Виконав: студент II курсу, групи ФЕУ-511М
Спеціальності 073 Менеджмент
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма (спеціалізаці)
Менеджмент організацій та адміністрування
Ігор Демченко
(прізвище та ініціали)

Керівник Оксана Соріна
(прізвище та ініціали)

Рецензент Оксана Пономаренко
(прізвище та ініціали)

Запоріжжя

Форма № 25

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут, факультет ЕГІ, Факультет економіки та управління_____
Кафедра «Менеджмент»_____
Ступінь вищої освіти Магістр_____
Спеціальність 073 «Менеджмент»_____
Освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій та адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри_____

д.е.н., професор Т.В. Пуліна

«_____» _____2022_року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

_____Демченко Ігор Андріанович_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи)__Управління активами промислового підприємства
Керівник проекту (роботи)_ _Соріна Оксана Олександрівна, к.е.н_
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
Затверджені наказом закладу вищої освіти від «_20_»жовтня 2022 року №_334
2. Строк подання студентом проекту (роботи)____01.12.2022_____
3. Вихідні дані до проекту (роботи) методичні матеріали, наукові статті, статистичні звіти підприємства АТ «Мотор Січ», посібники, монографії, інші джерела із управління активами промислового підприємства
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) теоретична сутність активів підприємства; аналіз ефективності управління активами промислового підприємства на прикладі АТ «Мотор Січ»; напрями вдосконалення управління активами промислового підприємства
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
26 таблиць, 9 рисунків_____
_____
_____
_____

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	Прийняв виконане завдання
I	Соріна О.О. к.е.н.		
II	Соріна О.О. к.е.н.		
III	Соріна О.О. к.е.н.		
Нормоконтроль	Шитікова Л.В., доцент кафедри «Менеджмент»	01.04.2022	14.11.2022

7. Дата видачі завдання «____01___» _____04_____2022___року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Організаційне зібрання щодо термінів подання магістерської роботи та методики її виконання	01.03.2022	
2	Вибір теми	14.03.2022	
3	Затвердження переліку магістерських робіт на кафедрі	14.03.2022	
4	Огляд та опрацювання наукової та спеціальної літератури з теми	постійно	
5	Наказ Ректора НУ «Запорізька політехніка» про затвердження тем магістерських робіт	01.04.2022	
6	Видача завдання до магістерської роботи	01.04.2022	
7	Розробка робочого плану магістерської роботи за узгодженням з науковим керівником	14.04.2022	
8	Написання 1 розділу та представлення його на кафедру в друкованому вигляді	01.06.2022	
9	Написання 2 розділу та представлення його на кафедру в друкованому вигляді	26.09.2022	
10	Написання 3 та 4 розділів та представлення їх на кафедру в друкованому вигляді та чорнового варіанту роботи в цілому	24.10.2022	
11	Нормоконтроль	14.11.2022	
12	Попередній захист магістерської роботи	24.11.2022	
13	Подання роботи на кафедру в остаточному чистовому оформленні	01.12.2022	
14	Захист магістерської роботи перед ЕК	13-16.12.2022	

Студент(ка) _____ Демченко І.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи) _____ Соріна О.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Магістерська робота «Управління активами промислового підприємства»: 120 с., 9 рис., 26 табл., 69 джерел.

Об'єктом дослідження є процес управління активами підприємства.

Предметом дослідження є оцінка ефективності управління активами АТ «Мотор Січ»

Мета написання роботи – дослідження теоретичних та практичних аспектів управління активами та розробка рекомендацій щодо його удосконалення.

Результати та їх новизна. Проведено дослідження, результатом якого стало вдосконалення управління активами підприємства АТ «Мотор Січ». Новизна роботи полягає в оптимізації джерел фінансування активів та вдосконалення політики управління активами що дасть змогу ефективно управляти активами на підприємстві, підвищити прибутковість, та отримати оптимальну роботу підприємства.

Основні положення роботи. Розглянуто теоретичну сутність активів підприємства, проаналізовано ефективність управління активами на прикладі підприємства АТ «Мотор Січ», визначені напрями вдосконалення управління активами промислового підприємства.

Значущість роботи і висновків. Визначені напрями вдосконалення управління активами промислового підприємства дозволяють оптимізувати джерела фінансування активів підприємства та вдосконалити політику управління активами що підвищить ефективність діяльності підприємства та фінансових операцій з оборотними та необоротними активами.

Ключові слова: АКТИВИ, ГОРИЗОНТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ, ВЕРТИКАЛЬНИЙ АНАЛІЗ, АНАЛІЗ СТРУКТУРИ, АНАЛІЗ ДИНАМІКИ, АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ, ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ.

ЗМІСТ

Завдання на магістерську роботу
Реферат
Вступ 6
Розділ 1 Теоретична сутність активів підприємства 10
1.1 Економічна сутність, склад та структура оборотних активів підприємства 10
1.2 Поняття та структура необоротних активів підприємства 15
1.3 Політика управління оборотними та необоротними активами підприємства 22
Висновки до розділу 1 37
Розділ 2 Аналіз ефективності управління активами промислового підприємства на прикладі АТ «Мотор Січ» 39
2.1 Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства 39
2.2 Аналіз структури, динаміки та ефективності використання оборотних активів 58
2.3 Аналіз структури, динаміки та ефективності використання необоротних активів 67
Висновки до розділу 2 78
Розділ 3 Напрями вдосконалення управління активами промислового підприємства 81
3.1 Оптимізація джерел фінансування активів підприємства 81
3.2 Вдосконалення політики управління активами підприємства 90
Висновки до розділу 3 101
Висновки 103
Список використаних джерел 108
Додатки 115

ВСТУП

Економічне положення будь-якої сучасної держави невід'ємно та тісно пов'язане з результатами фінансової діяльності окремих підприємств, раціонального формування і використання їх оборотних активів. Ефективність управління оборотними активами впливає на фінансову стійкість підприємства, конкурентоспроможність, ліквідність, платоспроможність, безперервний процес реалізації та виготовлення продукції. Саме тому вітчизняна економіка в сьогочасних умовах господарювання вимагає нових підходів до управління оборотними активами.

Фінансовий стан підприємства визначається розміщенням і використанням його коштів. Характеризується фінансовий стан підприємства забезпеченістю власними обіговими коштами, станом нормованих запасів товарно-матеріальних цінностей, станом та динамікою дебіторської і кредиторської заборгованості, оборотністю коштів, платоспроможністю та іншими підсумками фінансово-господарської діяльності підприємства, які дозволяють дати оцінку досягнутим результатам, зробити висновки про рівень фінансово-економічного стану та про наявність нереалізованих внутрішньогосподарських резервів.

Активи відіграють важливу роль в діяльності підприємства, оскільки за допомогою їх ефективного формування і використання підприємство покращує свою діяльність, підвищує свій економічний потенціал і як наслідок отримує прибуток.

Основною проблемою, що виникає на шляху управління активами, є неповна теоретико-методична база, що характеризується одноманітністю підходів науковців та приділення уваги лише на окремі проблеми. Відсутність розвитку наукових підходів значно уповільнює процес комплексного управління активами, що матиме застосування на практиці в умовах мінливого середовища ринкової економіки.

Актуальність теми. Управління активами підприємства є важливим

елементом підвищення ефективності діяльності підприємства, оскільки розробка і впровадження раціональних підходів в управлінні активами забезпечують стійкість фінансового стану, кредитоспроможності, інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств. Управління активами підприємств є достатньо складним та включає розробку стратегії розвитку підприємства.

Проблема управління оборотними та необоротними активами займає провідне місце в наукових роботах таких українських вчених, як Сорока Р. Г. [53], Подольська В.О. [47], Писаренко С.М [45], Овчаренко А. Ю. [43], Нагайчук В.В. [38], Молибога К.С. [35], Лівошко Т.В. [31], Лень В.С. [30], Ковальчук Н.О. [27], Ізмайлова Н.В. [24], Дробишева О.О. [22], Джей К. Шим [20], Демченко А.Т. [18], Дєєва Н. М. [16], Гаврилко Т.О. [14], Бодаренко О.С. [12], Богдар О.А. [10], Близнюк О.П. [9], Бланк И.А. [8], Баландіна К.М. [6], Балабанов И .Т. [5], Біла О. Г. [4], Базілінська О.Я. [3], Аранчій В. А. [2]. Однак, слід відмітити, що система управління оборотними активами вимагає подальшого вивчення, яке має бути спрямоване на покращення та визначення її функцій з позиції адаптації до сучасного стану розвитку економіки України.

Ефективно розміщені фінансові ресурси підприємства є найважливішим симптомом його фінансового стану, передумовою досягнення високих кінцевих результатів його господарської діяльності в цілому. Ефективні форми управління фінансовими ресурсами дозволяють підприємству отримувати додатковий прибуток.

Основною метою управління фінансовими ресурсами на підприємстві є їх оптимізація, тобто процес вибору найкращих форм їхньої організації на підприємстві з урахуванням умов і особливостей здійснення його господарської діяльності.

Мета і завдання написання дипломної роботи – дослідження теоретичних та практичних аспектів управління активами та розробка рекомендацій щодо його удосконалення.

Виходячи з поставленої мети, завданнями написання дипломної роботи є:

- дослідження сутності, складу, структури та джерел формування активів

підприємства;

- розгляд політики управління активами підприємства;

- вивчення основних методів аналізу активів підприємства;

- аналіз загальної фінансово-економічної діяльності АТ «Мотор Січ»;

- аналіз структури та динаміки активів АТ «Мотор Січ»;

- запровадження основних шляхів удосконалення управління активами підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління активами підприємства.

Предмет дослідження – оцінка ефективності управління активами АТ «Мотор Січ»

Методи дослідження. Теоретичну основу роботи становить діалектичний метод пізнання, який забезпечив вивчення фінансових відносин підприємств в їх розвитку, взаємозв'язку та взаємозалежності. В процесі дослідження використовувались прийоми аналізу і синтезу, порівняльний і економічний аналіз, графічний метод, нормативний, табличний, статистичний, порівняльний, абстрактно-логічний, методи економіко-математичного моделювання.

Були використані наступні комп’ютерні програми для вводу та аналізу даних: Microsoft Word, Microsoft Excel.

Інформаційна база. Під час написання дипломної роботи в якості інформаційної бази використовувалися навчальні матеріали з фінансового аналізу, наукові публікації та монографічні видання, присвячені проблемам управління активами підприємства, законодавча база України, матеріали лекцій та презентацій, внутрішні документи та фінансова звітність АТ «Мотор Січ» за 2019-2021 роки.

Наукова новизна одержаних результатів пов’язана з:

- узагальненням визначень категорії “сутність активів підприємства”;

- узагальненням підходів до класифікації оборотних та необоротних активів підприємства;

- обґрунтуванням напрямків вдосконалення управління активами АТ “Мотор Січ”.

Апробація результатів магістерської роботи. За результатами проведеного дослідження опубліковано тези доповіді “Шляхи підвищення ефективності управління активами підприємства” та “Вплив кризових явищ на управління підприємством”.

Структура і обсяг роботи. Магістерська робота містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Повний обсяг роботи – 120 сторінок, що включає 26 таблиць, 9 рисунків. Список використаних джерел (69 найменувань) – 7 сторінок. Додатки (А,Б,В) – 6 сторінок.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність, склад та структура оборотних активів підприємства

“Засоби виробництва є матеріальною основою будь-якого промислового підприємства” [1]. “Вони складаються із таких предметів та засобів що беруть участь у створенні продукту” [1].

“Засоби праці з огляду на відмінність у характері функціонування у процесі виробництва та способі перенесення вартості на створюваний продукт набираюсь економічної форми предметів праці позаоборотних активів, а предметів праці – оборотних активів” [2].

“Як натуральна-речовинна категорія оборотні активи – це сукупність грошових коштів та матеріально-речовинних цінностей, які цілком споживаються та беруть участь у створенні продукту і переносять свою вартість на виробничий продукт упродовж дванадцяти місяців з дати балансу або операційного циклу” [2].

В умовах існування відносин між продавцями та покупцями засоби підприємств виражаються у натуральній і вартісній формі.

До виробничих фондів належить речовина яка використовується для двигунів, частини механізмів на заміну, сировина з якої виготовляють продукцію, та матеріальні цінності.

“Витрати майбутніх періодів та незавершене виробництво входять до складу виробничих оборотних фондів” [3].

Виробничі фонди об'єднують виробництво а також забезпечують на підприємстві плановий процес.

“У кожному виробничому підприємстві є частина активів які перебувають в обороті, крім виробничих оборотних коштів” [4]. “Це є грошові кошти в касі та

банку підприємства, готова продукція та кошти в розрахунках” [4]. “Цією частиною активів які є оціненими у фінансах, називають фондами обігу” [4]. “Призначення фондів обігу та функція полягає в забезпеченні у планомірному процесі обороту на підприємствах” [4].

Дуже взємопов'язаними є фонди обороту та фондів обігу.

Основним процесом оборотних фондів є відкриття та його процес а також забезпечення постійності виробництва.

Оборотні активи складаються із оборотних фондів та обігових фондів. У процесі того як вони працюють на виробництві вони показуються за відповідними категоріями а також за окремими сферами.

“Оборотні активи є економічною категорією”[5]. “Необхідно розмежити функціональні форми, проходячи через сфери виробництва та обігу, також пов'язувати зміну цих функціональних форм з рухом їх речових носіїв, та розглядати категорію в русі як оборотні активи” [5].

Під час постійного виробництва обігові кошти перебувають у вигляді грошей та готової продукції, а оборотні кошти у вигляді виробничих додаткових матеріалів. Оборотні кошти проходять постійно три стадії – виробництва, грошей а також товару, а також оборотні кошти можуть перекваліфікуватися до обігу.

“Кругообіг товарно-матеріальних цінностей в умовах товарно-грошових відносин опосередковується їх вартістю, що не споживається та не витрачається, подібно до її речових носіїв, та залишається в межах процесу відтворення і змінює лише форми свого руху” [6].

“У цьому зв'язку К. Маркс писав: вартість взагалі авансується, а не витрачається, оскільки ця вартість, проходячи різні фази свого кругообігу, знову повертається до свого вихідного пункту” [4].

“Оборотні активи авансуються та повертаються виробничому підприємству у процесі реалізації товару” [7].

Можна сказати що оборотні активи це сума яка вкладена у постійний процес фондів виробництва підприємства та фондів які забезпечують постійний

процес виробництва продукції.

“На сутність оборотних активів в економічній літературі існують різні погляди” [8]. “Одні економісти говорять про них як «грошові кошти, які авансовані в фонди обігу та виробничі фонди», інші економісти міркують, що оборотні активи це частина капіталу, яка вкладена в його поточні активи, або що це кошти які авансовані для створення виробничих оборотних активів активів обігу на підприємстві” [8].

“Оборотні активи включають як грошові ресурси так і матеріальні ресурси” [9]. “Оборотні активи не можна ототожнювати тільки з грошовими коштами, це економічно не розумно” [9]. “Склад і структуру слід розрізняти в організації оборотних активів” [9].

Оборотні активи складаються з окремих елементів. Кількість елементів оборотних активів і є складом активів на підприємстві.

“Розрізняють структуру і склад оборотних активів у народному господарстві, які залежать від виду продукції, галузі, складу витрат, та особливостями технічно-матеріального постачання” [10]. “Найбільшу питому вагу оборотних активів у сфері виробництва, а також торгівлі мають запаси” [10].

Можно сказати що запаси це активи які використовуються у виробництві для отримання фінансових результатів, вони можеть використовуватись у процесі виробництва і отримання послуг, робіт та продажу при звичайній діяльності підприємства.

“Запаси поділяються під час господарської діяльності на такі види” [41]:

- “товари у вигляді матеріальних цінностей, які отримані та утримуються з метою подальшого продажу на підприємстві” [39];

- “надання послуг, допоміжні матеріали та сировину, вироби та матеріальні цінності, призначені для виробництва продукції, виконання робіт та обслуговування виробництва” [39];

- “виготовлену на підприємстві та призначену для продажу готову продукцію” [39];

- “швидкозношувані та малоцінні предмети” [39];

- “вироби у вигляді не до оброблених деталей, виробів та вузлів, незавершених технологічних процесів” [39];

- “продукцію лісового і сільського господарства, якщо вони оцінюються згідно цим положенням” [39].

Склад та структура оборотних активів не є постійною величиною. Оборотні активи постійно трансформуються протягом певного періоду, і це залежить від процесів які відбуваються на виробництві, а також як формуються баланс і як складаються додаткові частини.

Оборотні активи забезпечують постійних процес виробництва та реалізації продукції. До подібних активів можна віднести активи які використовуються за терміном 12 місяців або одним операційним циклом виробництва. “До оборотних активів підприємства можна віднести” [43]:

- “сировина” [43];
- “матеріали [43];
- “паливо” [43];
- “тара” [43];
- “швидкозношувані та малоцінні предмети” [43];
- “готова продукція” [43];
- “ліквідні цінні папери” [43];
- “грошові кошти” [43].

Незавершене виробництво є окремим видом діяльності, так і витрати які будуть в майбутньому, і заборгованість, і вони відображають який ще не розвинутий процес виробництва та виготовлення продукції.

“Оборотні активи на підприємстві беруть участь в процесі реалізації продукції так і у процесі виробництва продукції” [13]. “Повністю переносять свою вартість, на вартість виробленої продукції, а також замінюють свою початкову форму активи, які використовуються у виробничому процесі протягом одного операційного циклу” [13]. “Безпосередньо не беруть участі у процесі виробництва активи, які мають грошову форму” [13]. “Ці оборотні активи об'єднують процеси активи, які мають грошову форму” [13]. “Ці оборотні активи

об'єднують процеси реалізації продукції та виробництва а також обслуговують кругообіг капіталу промислового підприємства” [13].

Оборотні активи мають відміну структуру від необоротних активів. Можливі різні ситуації коли зменьшується чи збільшується, продукція яка єготовою, матеріали з яких готують продукцію а також те що залишається. В будь-якій ситуації є можливість зробити аналіз оборотних та необоротних активів на підприємстві. Збільшення чи зменьшення оборотних активів називають змінною складовою та на це може впливати сезонність діяльності підприємства.

“Системну складову оборотного капіталу визначає мінімальний рівень оборотних активів на підприємстві” [14].

“Кругообіг оборотного капіталу (рис. 1.1) здійснюється протягом одного операційного циклу” [31]:

- “продукція реалізується” [31];
- “у виробничі запаси грошові кошти авансуються” [31];
- “нова продукція створюється в процесі виробництва” [31];
- “виручка за реалізовану продукцію надходить на розрахунковий рахунок і знову авансується у виробництво” [31].

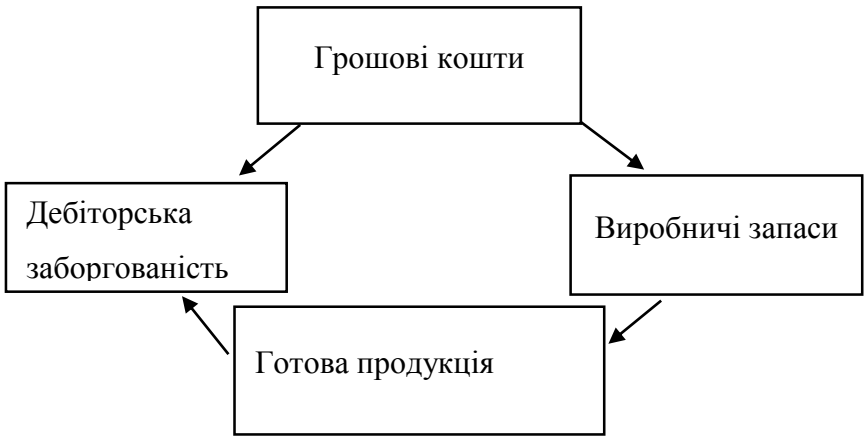

Рис. 1.1 Кругообіг оборотного капіталу підприємства

Структуру активів підприємстві зображена на рис. 1.2

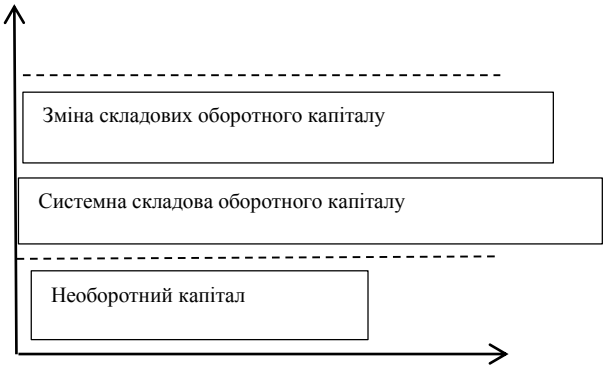

Рис. 1.2 Структура активів підприємства

“При ефективному функціонуванні підприємства процес кругообігу може забезпечувати неперервність зростання капіталу та виробничого процесу промислового підприємства, згідно з цим виручка буде перевищувати кошти за реалізовану продукцію, авансовані у виробництво” [16].

Отже, оборотні кошти беруть участь як в процесі реалізації так і у процесі виробництва продукції. Активи, які використовувались протягом одного операційного циклу у виробничому процесі, переносять свою вартість на вартість виробленої продукції і також змінюють свою початкову форму.

Не беруть участь у процесі виробництва активи що мають грошову форму. Ці активи обслуговують кругообіг капіталу підприємства та об’єднують процеси реалізації та виробництва продукції.

1.2 Поняття та структура необоротних активів підприємства

“Необоротні активи є основою забезпечення та функціонування результативної діяльності суб’єктів господарювання” [17]. “Подальший успіх промислового підприємства в короткостроковій та довгостроковій перспективі залежить від того, яким чином вони сформовані на початку, як використовуються протягом господарської діяльності, як змінюється їх структура і якість” [17].

Одним із основоположних елеменів які формують господарську діяльність

підприємства є необоротні активи. Не має точного та єдиного трактування терміну необоротні активи, але необоротні активи є одними із головних елементів господарвької діяльності підприємства загалом. Дуже важливим є визначення що таке необоротні активи, їх струтура та як вони працюють.

“Одним із найважливіших об’єктів дослідження економічної науки є необоротні активи” [18]. “Необоротні активи становлять вагому частину майна підприємства та відіграють велику роль в процесі ефективної діяльності промислового підприємства” [18]. “Потребує особливої уваги в процесі дослідження необоротних активів вирішення питання його сутності та трактування і узагальнення класифікації” [18]. “У сутнісному наповненні та назві необоротних активів сьогодні існує багато підходів яким характерні розбіжності у тлумаченні” [18].

“Необоротні активи – це нематеріальні та матеріальні ресурси, які належать установам і забезпечують її функціонування та термін корисної експлуатації яких, становить більше одного року” [19]. “Багаторазове використання це особливість необоротных активів, які у процесі діяльності бюджетних установ та збереження початкової зовнішньої форми на протязі тривалого часу” [19]. “Майнові цінності які отримуються для тривалого користування у виробничій діяльності організації – це необоротні активи” [19]. “Вони характеризуються продуктивністю, здатністю приносити дохід і можливістю контролю” [20]. “Довгострокові матеріальні і нематеріальні активи, більша частина яких приймає участь в процесі виробництва послуг, робіт, продукції і кругообіг засобів організації, забезпечує приплив грошових засобів – це необоротні активи; вони сукупність матеріально-фінансових ресурсів, що використовуються в діяльності господарських підприємств, у своїй натуральній формі більше одного року” [20].

“Склад необоротних активів визначається та передбачає їх поділ на певні види” [21]. “Ці активи також складаються з: нематеріальних активів, незавершених капітальних інвестицій, основних засобів, довгострокових біологічних активів, довгострокових фінансових інвестицій, довгострокових

дебіторських заборгованостей, відстрочених податкових активів, гудвіл та інших необоротних активів” [21].

Основну частину будь-якого підприємства складають основні засоби при реформуванні активів підприємства. Завдяки основним засобам забезпечуються потреби в управлінні підприємством та створення матеріальної та технічної бази. “Відповідно до П(с)БО 7 основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство, установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва, діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року” [22].

“Необоротні активи відображаються в балансі за такими статтями” [31]:

- “нематеріальні активи де вартість користування природними ресурсами, промисловими зразками, зразками для послуг і товарів, місцем на фондовій та товарній біржі, забезпечення вартісті програмного забезпечення обчислювальної техніки, ноу-хау, гудвілу, об'єктів інтелектуальної та промислової власності, прав користування будинками, спорудами, внесених вкладів у статутний фонд, а також придбаних у процесі діяльності підприємства, вартість прав на здійснення окремих видів діяльності й оренду будівель” [31];

- “незавершене будівництво – вартість незавершеного будівництва (включаючи устаткування для монтажу), що здійснюється для власних потреб підприємства, а також авансові платежі для фінансування такого будівництва” [31];

- “основні засоби – це вартість одержаних і власних на умовах фінансового лізінгу об'єктів і майнових орендованих цілісних комплексів, які належать до основних засобів складу згідно з відповідними стандартами” [31];

- “довгострокові фінансові інвестиції – це фінансові інвестиції, які працюють протягом одного року, а також інвестиції, що не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент” [31];

- “довгострокова дебіторська заборгованість, яка складається з

заборгованісті фізичних та юридичних осіб, що не виникає в процесі нормального операційного циклу і буде погашена після одного року від дати балансу” [31];

- “відстрочені податкові активи – це податок на суму прибутка, який підлягає відшкодуванню в наступних періодах внаслідок тимчасової різниці між податковою базами оцінки і обліковою” [31];

- “інші необоротні активи – суми що не можуть бути включені до наведених вище статей” [24,25].

“Необоротні активи - нематеріальні та матеріальні ресурси, що забезпечують функціонування та належать установі, із терміном експлуатації більше одного року” [26].

“Комісія, що визначає термін корисної експлуатації, створений за наказом керівника, з урахуванням технічних характеристик об’єкта, визначеного у його паспорті, практики використання схожих об’єктів, передбачуваної інтенсивності експлуатації об’єкта в даній установі й інших факторів” [27].

Коли було визначено що таке необоротні активи та з чого вони складаються, перейдемо до складу необоротних активів.

“До складу необоротних активів входять” [28,29]:

- “будинки, споруди” [28,29];
- “передавальні пристрої” [28,29];
- “бібліотечні фонди” [28,29];
- “обчислювальна техніка” [28,29];
- “природні ресурси” [28,29];
- “земельні ділянки” [28,29];
- “передавальні пристрої” [28,29];
- “капітальні витрати на поліпшення земель” [28,29];
- “робочі силові машини і обладнання” [28,29];
- “транспортні засоби” [28,29];
- “інструменти, прилади” [28,29];
- “столовий, кухонний і господарський інвентар” [28,29];

- “робоча та продуктивна худоба” [28,29];
- “багаторічні насадження” [28,29];
- “музейні цінності” [28,29];
- “експонати зоопарків, виставок” [28,29];
- “знаряддя лову” [28,29];
- “спеціальні інструменти і спеціальні пристосування” [28,29];
- “білизна, постільні речі, одяг і взуття” [28,29];
- “тимчасові не титульні споруди” [28,29];
- “інвентарна тара” [28,29];
- “матеріали довготривалого використання для наукових цілей” [28,29];
- “авторські і суміжні з ними права” [28,29];
- “права користування природними ресурсами, майном, об’єктами промислової власності” [28,29];
- “інші матеріальні і нематеріальні активи довготривалого використання” [28,29].

“Усі необоротні активи розділені на три групи” [28,29]:

- “основні засоби” [28,29];
- “інші необоротні матеріальні активи” [28,29];
- “нематеріальні активи” [28,29].

“Склад необоротних активів (назва і кількість групи) цілком збігається з переліком рахунків 1 класу Плану рахунків (рахунка 10, 11 і 12)” [30]. “Відсутня тільки група, яка б відповідала 13 рахунку "Знос необоротних активів", але це і зрозуміло” [30]. “Адже рахунок 13 не призначений для відображення матеріальних чи нематеріальних ресурсів, тих що відносяться до необоротних активів, він відображає їхню суму зносу, причому по кожній групі окремо (на окремих субрахунках 131, 132 і 133)” [30].

“Було зв’ясовано що належність нематеріального ресурсу до необоротних активів визначається по терміну експлуатції” [31,32]. “Щоб визначити до якої групи повинен бути віднесений конкретний необоротний актив, потрібно оцінити чи є актив матеріальним, а якщо ні маси, ні об’єму актив не має, то це

виявиться нематеріальний актив, який буде відноситися до третьої групи і відповідно до цього до 12 рахунка” [31,32]. “Актив буде матеріальним коли він має масу і обсяг” [31,32].

Інвентарний номер присвоюється об’єктам які звуться інвентарними та відносяться до основних засобів.

До основних засобів можна віднести необоротні активи, вони мають матеріальну форму та їхня вартість складає більше 500 грн.

“Не відносяться до основних засобів і не відображаються на рахунку 10 необоротні активи, вартість яких меньше п’ятисот гривень за комплект” [33].

“Незалежать від вартості” [35,36]:

а) “до основних засобів не відносяться” [35,36]:

1) “знаряддя лову” [35,36];

2) “пилки бензомоторні, троси для сплаву, сучкорізи” [35,36];

3) “тимчасові відгалуження лісових доріг і тимчасові будівлі у лісі зі строком експлуатації до 2 років, а також сезонні дороги” [35,36] ;

4) “спеціальні пристосування та інструменти для серийного та масового виробництва або для виготовлення індивідуальних замовлень” [35,36];

5) “постільні речі, спеціальний одяг та взуття, а також формений одяг який призначений для видачі працівникам установи” [35,36];

6) “пристосування та пристрої, тимчасові нетитульні споруди, а також витрати на зведення до яких включаються до собівартості будівельно-монтажних робіт” [35,36];

7) “тара для здійснення технологічних процесів та зберігання матеріально-товарних цінностей на складах” [35,36] ;

8) “призначені для видачі на прокат предмети” [35,36];

9) “кролі, птиця, звірі, сім’ї бджіл та молодняк тварин і тварини на відгодівлі і хутрові звірі” [35,36].

б) “до основних засобів відносяться” [35,36]:

1) “знаряддя та сільськогосподарські машини” [35,36];

2) “механізований будівельний інструмент” [35,36];

3) “продуктивні та робочі тварини” [35,36];

4) “призначені для переміщення людей та вантажів усі засоби пересування” [35,36];

5) “сценічно-постановочні засоби вартістю понад десять гривень за одиницю а також документація з типового проектування; (декорації, меблі і реквізит, бутафорія, театральні і національні костюми, головні убори, білизна, взуття, перуки)” [35,36].

Можна віднести до другої групи інші необоротні активи за умови якщо вони не увійшли до нематеріальних активів та основних засобів. Відображали такі активи можна на рахунку одиннадцять.

“Дуже різноманітні по своєму призаченню, способу використання, термінам служби необоротні активи, що входять до кожної з трьох груп” [37]. “Від залежить здійснення наступної, ще більш детальної їхнього угруповання” [37]. “Інші необоротні матеріальні і нематеріальні активи та їх поділ основних засобів на підгрупи здійснено в повній відповідальності з планом рахунків, тобто для кожної окремої підгрупи відповідає свій субрахунок десятої, одиннадцятої, та дваннадцятої групи рахунків” [37].

“Коли змінюється матеріально відповідальна особа та у деяких випадках передбачених яинним законодавством України (крадіжка, стихійне лихо тощо), призначається інвентаризація необоротних активів, які зберігаються, відповідно до Інструкцій з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, матеріально-товарних цінностей, грошових коштів та документів, інших статей балансу та розрахунків, затвердженої наказом Головного управління Державного казначейства України від 30 10 98 N 90 і зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 16 11 98 за N 728/3168 (із змінами)” [38]. “За результатами інвентаризації складається акт приймання-здавання, який затверджується керівником установи” [38].

“Дата будь-якого числа місяця – дата попередньої інвентаризації оборотних активів, на яку проводиться з метою складання їх основного переліку інвентаризація для проведення експертної оцінки з метою підготовки

передавального балансу” [42]. Дуже важливим моментом є те що попередньо інвентаризацію можна проводити до дати оцінки.

“Дата на яку проводиться інвентаризація майна підприємства – це дата інвентаризації” [39]. “Вона збігається з датою оцінки” [39].

Отже, таким чином необоротні активи – це набір таких елементів які слід використовувати в господарській діяльності підприємства та більше одного року у натуральній формі. Необоротні активи складаються з певних частин які утворюють склад цих активів, який розподіляється на окремі види. “Склад необоротних активів (назва і кількість групи) цілком збігається з переліком рахунків 1 класу Плану рахунків (рахунка 10, 11 і 12)” [43]. “Відсутня тільки група, яка б відповідала 13 рахунку "Знос необоротних активів", але це і зрозуміло” [43] . “Адже рахунок 13 не призначений для відображення матеріальних чи нематеріальних ресурсів, тих що відносяться до необоротних активів, він відображає їхню суму зносу, причому по кожній групі окремо (на окремих субрахунках 131, 132 і 133)” [43].

1.3 Політика управління оборотними та необоротними активами підприємства

“Кожне підприємство для свого виживання в ринковому середовищі зобов’язане забезпечувати ефективне використання та прискорення оборотності активів, на достатньому рівні підтримувати свою платоспроможність та ліквідність балансу” [41].

“У цих умовах необхідно підприємству розробити політику оперативного, комплексного упраління оборотними активами, яке полягає у” [43,44]:

- “раціональній структурі оборотних активів та виборі оптимального рівня з урахуванням специфіки діяльності промислового підприємства” [43,44];

- “структури джерел фінансування та визначення величини оборотних активів” [42].

“Політику комплексного оперативного управління оборотними активами

поділяють на три типи” [43,44]:

- “консервативну” [43,44];
- “агресивну” [43,44];
- “помірковану” [43,44].

“Ознаки які має агресивна політика” [45]:

- “фінансово-господарська діяльність, що здійснює підприємство без обмежень збільшує обсчг оборотних активів” [45];
- “запаси сировини, матеріалів і готової продукції, що накопичує підприємство в обсязі, збільшує залишки коштів на рахнках у банку та дебіторську заборгованість” [45].

“Збільшення частки оборотних активів у загальному обсязі майна до п’ятидесяти відсотків і більше, та їх період оборотності сягає дев’яноста днів передбачається такою діяльністю підприємства” [46]. “Агресивна політика сприяє зниження ризику технічної неплатоспроможності, а також високої рентабельності активів” [46]. “Через несприятливі зовнішні умови можуть бути викликані на товарному ринку зниження фінансової стійкості і падіння платоспроможності” [46].

“Характерними ознаками при проведенні консервативної політики управління оборотними активами є те, що підприємство гальмує зростання поточних активів та прагне їх зменьшити” [47]. “Таким чином питома вага оборотних активів складає у загальному обсязі не більше сорока процентів та скорочується у період їх оборотності” [47]. “В умовах достатньої визначеності проводиться така політика підприємства” [47]. “Отже, заздалегідь відомі обсяги та умови продажів, терміни надходження платежів та коштів, є обов’язкові товарно-матеріальні запаси, а терміни їх постачання заздалегідь визначені” [47].

Найоптимальнішою політикою для підприємства при нормальній діяльності та позитивній динаміці можна назвати консервативну політику керівництва оборотними активами, завдяки цій політиці можна спостерігати підвищення або високу рентабельність активів. Незважаючи на позитивні динаміку при консервативній політиці, можливий сценарій при якому доволі

висока вірогідність неплатоспроможності в першу чергу технічної, яка відбувається через різку зміну зовнішньої середи.

“Обміркована політика управління оборотними активами промислового підприємства характеризується середнім рівнем рентабельності й оборотності активів та займає проміжне положення” [48].

“Політика управління необоротними активами промислового підприємства поділяється на осоновні етапи” [49]:

а) “аналіз в попередньому періоді операційних необоротних активів промислового підприємства” [49]. “Його проводять з метою вивчення дінаміки загального обсягу, ступеня їх придатності, інтенсивності оновлення, ефективності користування та структури необоротних активів” [49];

б) “загальний обсяг і склад необоротних ативів промислового підприємства та їх оптимізація” [49]. “З урахування виявлених у процесі аналізу можливих резервів підвищення продуктивного використання необоротних активів у майбутньому періоді здійснюються розрахунки” [49];

в) “необоротні активи підприємства забезпечуються своєчасним оновленням” [49]. “Встановлюються основні параметри і вартість оновлення різних груп активів і підлягаються оновленню майбутньому періоду та розраховується загальний обсяг активів” [49];

г) “підприємство забезпечуж ефективне використання необоротних активів” [49]. “Цей процес полягає в спрямування на підвищення рентабельності та фондовіддачі необоротних активів, в розробці системи заходів” [49];

д) “оптимізація і формування принципів структури джеред фінансування необоротних активів” [49]. За рахунок власних і позикових коштів може фінансуватися оновлення і приріст необоротних активів підприємства” [49].

Коли розробляються плани як найефективніше управляти необоротними активами, треба брати до уваги фактори такі як зміна обсягу й величини довгострокових фінансових вкладень.

“Етапи управління оборотними активами підприємства” [57,45]:

- “аналіз оборотніх активів підприємства в попередньому періоді” [57,45].

“Головна ціль цього аналізу буде визначення рівня забезпечення підприємства оборотними активами і виявлення резервів підвищення ефективності їх функціонування” [57,45];

- “формування оборотних активів промислового підприємства та вибір його політики” [57,45];

- “повне задовелення потреб всіх видів, завдяки чому забезпечується нормальний хід операційної діяльності, а також створення резервів високих розмірів на непередбачувані випадки, та складності в забезпеченні промислового підприємства матеріалами та сировиною, виробництво продукції при погіршених умовах та затримка дебіторської заборгованості інкасації, активізації попоту у покупців продукції та ін., все це консервативний підхід до формування оборотних активів на промисловому підприємстві” [57,45]. “Завдяки такому підходу можна гарантувати мінімізацію комерційних та фінансових ризиків, але разом з цим констатувати відображення негативного ефекту на ефективності використання оборотних активів а саме на їх рівні рентабельності та оборотності активів” [57,45];

- “на випадок найбільш типових збоїв в ході операційної діяльності промислового підприємства та помірний підхід до формування оборотних активів направлений на забезпечення повного задоволення наявних потреб всіх видів та створення страхових їх розмірів” [57,45]. “Середнє співвідношення між рівнем ризику і рівнем ефективності використання оборотних активів при такому підході забезпечується для реальних господарських умов” [57,45];

- “мінімізація всіх форм страхових резервів по окремих видах їх активів полягає в агресивному підході до формування оборотних активів” [57,45]. “Найбільш високий рівень ефективності використання оборотних активів забезпечується при відсутності збоїв у процесі операційної діяльності” [57,45];

- “оптимізація об’єму оборотних активів” [57,45]. “Забезпечуючи заданий рівень співвідношення ефективності оборотних активів та їх використання та ризику, така оптимізація повинна виходити з вибраного типу політики та їх формування” [57,45].

Аналізуючи оборотні активи на підприємстві на першій стадії розглядають як зменьшується чи збільшується загальна кількість оборотних активів, як змінюється середня сума відносно коли відбуваються зміни у кількості реалізації продукції і середньої кількості всіх активів; збільшення чи зменьшення коштів оборотних активів у активах всього підприємства.

“Аналізуючи другу стадію треба розглянути динаміку складу оборотних активів промислового підприємства в розрізі таких основних його видів як запас сировини, матаріалів та напівфабрекатів; запасів готової продукції; наявної дебіторської заборгованості; залишків грошових активів та їх еквівалентів” [51]. “В цієї стадії вивчають темпи змін об’єму виробництва і реалізації продукції по відношенню до темпів змін суми кожного з цих видів оборотних активів; основні види оборотних активів в загальній їх сумі розглядаються динаміка вартості” [51]. “Можливість оцінити рівень ліквидності по окремих видах оборотних активів дає аналіз складу активів” [51].

“На третій стадії вивчають оборотність загальної суми та окремих видів активів на підприємстві” [52]. “У даному аналізі викориристовуються такі показники як період обороту оборотних активів та коєфіцієнт оборотності” [52]. “Проводячи цей аналіз треба визначити структуру та загальну тривалість виробничого, операційного та фінансового циклів промислового підприємства; тривалість циклів визначається аналізом основних факторів” [52].

“На четвертій стадіїї досліджуються фактори які впливають рентабельність оборотних активів та визначаються самі активи” [52].

“На п’ятій стадії аналізу розглядається склад основних джерел фінансування оборотних активів” [52].

“Завдяки проведеному аналізу можливо визначити загальний рівень ефективності управління оборотними активами на промисловому підприємстві а також знайти основні напрямки його збільшення в майбутньому” [52].

“Деякі збої у внутрішніх або зовнішніх факторах призводять до відчутних фінансових втрат через скорочення об’єму виробництва і реалізації продукції в здійсненні нормального ходу операційної діяльності” [55,56].

Завдяки вибору того чи іншого типу політики можна побачити різні зміни у діяльності підприємства, збільшення чи зменьшення ефективності оборотних активів, наскільки ця політика може бути ризикованою. Після вибору політики можна побачити кінцевий результат та як змінилася загальна кількість активів, а також як зміналась операційна діяльність.

“На цьому етапі управління оборотних активів, процес оптимізації їх об’єму складається з таких стадій” [58]:

- “з врахуванням результату аналізу оборотних активів на першій стадії в попередньому періоді визначається система заходів по реалізації резервів, направлених на скорочення дії операційного, а також виробничого та фінансового циклу підприємства” [58]. “Отже скорочення дії окремих циклів може призводити до зниження об’єму виробництва і реалізації продукції і цього не повинно бути” [58].

- “на основі вибраного типу політики на другій стадії формування оборотних активів, реалізації окремих видів продукції, а також запланованого об’єму виробництва і прихованих резервів скорочення дії операційного циклу проводяться оптимізаційні процеси об’єму оборотних активів” [58]. “З вибраного типу політики така оптимізація повинна виходити для формування оборотніх активів, забезпечуючи ефективність їх використання у заданий рівень співвідношення” [58]. “Нормування періоду активів їх обороту і сумі виступає засобом такої оптимізації” [58];

Окремі види оборотніх активів, а також об’єм і рівень оптимізуються.

- “загальний об’єм оборотних активів промислового підприємства визначається на третій стадії на майбутній період” [59]:

$$ОАп = ЗСп + ЗГп + ДЗп + ДАп + Пп, \qquad (1.1)$$

“де ОАп - загальний об’єм оборотних активів підприємства на кінець періоду” [59];

“ЗСп - сума запасів сировини і матеріалів на кінець періоду” [59];

“ЗГп - сума запасів готової продукції на кінець періоду (з включенням перерахованого об’єму незавершеного виробництва)” [59];

“ДЗп - сума дебіторської заборгованості на кінець періоду” [59];

“ДАп - сума грошових активів на кінець періоду” [59];

“Пп - сума інших оборотних активів на кінець періоду” [59];

- постійна та змінна частина оборотних активів та їх оптимізація” [26]. “В залежності від сезонних та інших особливостей здійснення операційної діяльності потреба в окремих видах оборотних активів і їх сумах значно коливається” [26].

“Постійна та змінная чатина оборотних активів на підприємстві здійснює процес оптимізації за такими етапами” [37,44]:

- “складається графік сезонних коливань за результатами аналізу динаміки рівня оборотних активів у сумі або в днях попередніх років” [37,44]. “Інколи можливий графік по окремих видах оборотних активів” [37,44];

- “на другому етапі розраховуються коефіцієнти нерівномірності оборотних активів по відношенню до їх середнього рівня за результатами графіка сезонних коливань” [37,44];

- “на третьому етапі суму постійної частини оборотних активів визначають за формулою” [37,44]:

$$ОАпост = ОАп \times Кмін \qquad (1.2)$$

“де ОАпост - сума постійної частини оборотних активів в попередньому періоді” [37,44];

“ОАп - середня сума оборотних активів підприємства” [37,44];

“Кмін - коефіцієнт мінімального рівня оборотних активів” [37,44];

- “на четвертому етапі сума змінної частини оборотних активів визначаеться середньої і максимальної” [37,44];

- “забезпечення необоротних активів необхідною ліквідності” [37,44]. “Всі види оборотних активів являються в деякій мірі ликвідними крім безнадійної дебіторської заборгованості, необхідний рівень платоспроможності промислового підприємства по наявних фінансових зобов’язаннях забезпечується загальним рівнем їх термінової ліквідності” [37,44];

- “забезпечення необхідної рентабельності оборотних активів” [37,44]. “Прямий дохід в процесі фінансової діяльності в формі процентів і дивідендів здатні приносити окремі види оборотних активів” [37,44]. “Забезпечення своєчасного використання тимчасово вільних грошових активів є складовою частиною управління оборотними активами для формування ефективного портфеля короткострокових фінансових інвестицій, які можуть виступати в формі їх еквівалентів” [37,44];

- “фінансування оборотних активів та вибір джерел та форми” [37,44]. “Вибір політики фінансування оборотних активів на промисловому підприємстві і оптимізацію структури їх джерел забезпечує цей етап управління оборотними активами” [37,44].

“Для контролю ефективності формування оборотних активів і функціонування розробляються окремі фінансові нормативи в процесі управління оборотними активами на промисловому підприємстві” [44]. “У таких нормативів основним є” [44]:

- “власні оборотні активи промислового підприємства та їх норматив’ [44];

- “основні види оборотних активів і тривалість операційного циклу та система нормативів оборотності в цілому” [44];

- “ліквідність та система коефіцієнтів оборотних активів” [44].

Можно сказати що мають різні можливості та види діяльності окремі види оборотних активів. Більш детально розглядаються активи на великих підприємствах що мають більшу ніж інші підприємства кількість активів. Управління активами більш прискіпливо розглядається на великих підприємствах.

“Система методів і принципів розробки та реалізації управлінських рішень,

які пов’язані з їх формуванням, ефективним використанням в операційній діяльності промислового підприємства і організацією їх обороту представляється упралінням операційними активами підприємства” [15].

“Ріст ринкової вартості являється ціллю управління операційними активами промислового підприємства” [47]. “Управління операційними активами промислового підприємства в процесі реалізації цієї мети направлено на вирішення основних наступних задач” [47]:

- “забезпечення заданих темпів розвитку операційної діяльності залежить від формування достатнього об’єму і необхідного складу активів” [47]. “Шляхом визначення потреби в деяких активах реалізується ця задача та призначення до використання в операційному процесі підприємства, оптимізації співвідношення окремих їх видів і залучення найбільш ефективних їх різновидів з позицій рівня виробництва і потенціальної дохідності майбутнього використання” [47];

- “при передбачуваному рівні комерційного ризику повинно забезпечуватись максимальна рентабельність використовуваних активів” [47]. “В найбільш ефективних напрямках комерційних операцій промислового підприємства та операційної діяльності досягається за рахунок їх використання та максимізації рентабельності активів” [47]. “При суттєвому зростанні рівня комерційних ризиків пов’язаних з їх використанням досягається як правило при максимізації рівня дохідності операційних активів тому вона повинна забезпечувати в межах допустимого комерційного ризику, конкретний рівень якого встановлюється власниками чи менеджерами промислового підприємства з врахуванням їх фінансового відношення до ступеня допустимого ризику при здійсненні господарської діяльності” [47];

- “використання активів при передбачуваному рівні їх рентабельності та забезпечення мінімізації комерційного ризику” [47]. “Важливою задачею, якщо рівень дохідності використовуваних активів заданий або попередньо спланований являється зниження рівня комерційного ризику операцій або видів діяльності, які забезпечують досягнення цієї дохідності” [47]. Шляхом диверсифікації операцій і напрямків операційної діяльності промислового

підприємства може бути забезпечена така мінімізація рівня ризиків, пов'язаних з використанням активів; ефективних форм їх внутрішнього і зовнішнього страхування; уникнення окремих видів комерційних ризиків" [47];

- "за рахунок підтримки необхідного рівня ліквідності активів забезпечення постійної платостпроможності промислового підприємства" [47]. "В першу чергу ця задача вирішується за рахунок ефективного управління залишками фінансових активів та їх еквівалентів" [47]. "Надлишок грошових активів втрачають свою вартість під впливом інфляції та фактора часу, забезпечуючи восокий рівень платоспроможності підприємства, і це потрібно враховувати в процесі вирішення цієї задачі" [47]. "До числа оптимальних відноситься така задача підтримки достатнього рівня платоспроможності в процесі вирішення її повинні враховуватись різноманітні інтереси промислового підприємства" [47]. "Високим рівнем ліквідності готової продукції забезпечуєть ся необхідна платостпроможність підприємства, дебіторської заборгованості, короткострокових фінансових вкладень та інших видів операційних активів" [47];

- "оборот активів та їх оптимізація" [47]. "Ця проблема вирішується шляхом упраління фінансовими і матеріальними активами в процесі окремих циклів їх кругообігу на промисловому підприємстві; забезпеченням одночасного формування окремих видів потоків активів, пов'язаних з операційною діяльністю; сукупних витрат на організацію обороту активів в всіх їх формах та їх зменьшення" [47].

"Тісно взаємопов'язані всі розгорнуті задачі управління операційними активами підприємства хоча деякі з них носять різний характер" [17]. "В процесі управління операційними активами отже окремі задачі повинні бути систематизовані між собою по критерію можливого росту ринкової вартості підприємства" [17].

Підприємству для нормальної роботи потрібні матеріали для виготовлення продукції, сировина, вироби комплектів та інші цінності, і для всього цього підприємство повинно мати грошові кошти.

Для того, щоб виготовлялася продукція та був безперебійний процес виробництва потрібні окремі елементи та підтримка зі сторони керівництва підприємства та злагоджена робота всіх робітників.

“Забезпечення бесперебійного процесу виробництва та реалізації продукції є мотою управління виробничими запасами за дотриманням оптимального запасу матеріальних цінностей” [41].

Етапи політики управління активами позначені на рис. 1.3

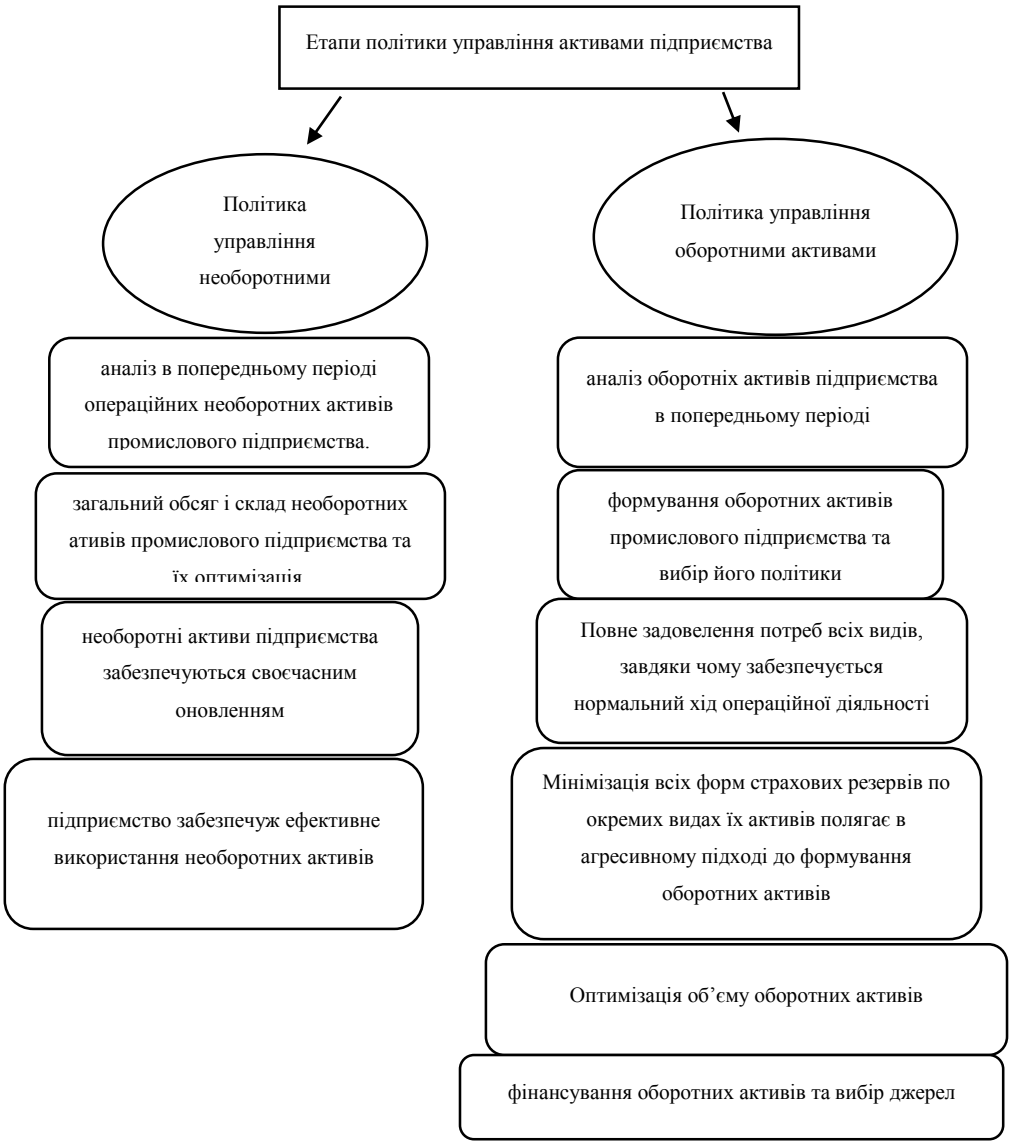

Рис. 1.3 Концепт-схема політикою управління активами на підприємстві

“Управління виробничими запасами є частиною загальної політики управління оборотними активами промислового підприємства яка буває в

оптимізації розміру і структури запасів, товарно-матеріальних цінностей, найменьших витрат щодо обслуговування та забезпечення ефективного контролю за їх рухом” [52].

“Завдання, які ставляться перед фінансовим менеджером, виходячи з мети управління виробничими запасами” [43]:

- “треба провести аналіз запасів товарно-матеріальних цінностей у минулому періоді” [43]. “Тому слід розглянути показники загальної суми запасівматеріальних цінностей, їх динаміки, питому вагу в обсязі оборотних активів, виявити сезонні коливання структури запасів в розрізі основних груп, вивчити їх структуру, визначити ефективність використання різних груп виробничих запасів, розрахувати показники їх оборотності” [43];

- “розрахувати оптимальні розміри основних груп поточних запасів. Необхідно поділити на дві основні групи запас матеріальних цінностей, а саме: запаси готової продукції та виробничі запаси, запаси сировини, матеріалів, напівфабрекатів” [43]. “У складі кожного із зазначених видів виділяються запасипоточного зберігання тобто постійно оновлена частина запасів, які формуються на регулярній основі і рівномірно витрачаються в процесі виробництва продукції або її реалізації покупцям” [43];

- “прагматизувати загальну суму запасів матеріально-товарних цінностей, які складаються в обоортні активи” [43];

- “створити робочу систему контролю за рухом запасів на підприємстві” [43];

- “відокремлювати у фінансовому обліку вартість запасів матеріальних цінностей в умовах інфляції” [43].

Згідно з тим як підприємство працює та які показники воно видає, позитивні чи негативні, якої тенденційності, потрібно розробити додаткові види матеріальних цінностей на підприємстві.

“На структуру, обсяг та ефективність використання матеріальних цінностей суттєво впливає операційний цикл” [24]. “Він рухає від моменту закупівлі матеріальних цінностей до надходження грошових коштів від покупців

за реалізовану продукцію” [24].

Під час діяльності підприємства слід приділити увагу виробничому циклу, з чого він складається та як він працює. До виробничому циклу зазвичай включають матеріали з яких виробляють продукцію, напівфабрекати які також включаються до процесу виробництва а також період оборотності середнього запасу сировини, готової продукції, та незавершеного виробництва.

“У процесі виробництва продукції на тривалість виробничого циклу насамперед впливає прискорення оборотності матеріальних цінностей” [35].

“Збільшення частки оборотних активів з високою оборотністю і зниженням частки активів, що обертаються повільно досягається прискоренням оборотності матеріальних цінностей” [23]. “До високооборотних активів можна віднести: запаси сировини і матеріалів, з яких не створюються страхові резерви; запаси готової продукції, на яку існує високий попит; грошові кошти, які постійно перебувають у господарському обігу” [23]. “До низькооборотних активів включають такі матеріальні цінності: довгострокова та короткострокова дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції строком погашення більше шести місяців; сезонні запаси сировини і матеріалів; запаси готової продукції, попит на яку обмежений” [23].

“Зараз не встановлюються нормативи формування оборотних активів в сучасних умовах господарювання підприємством і вони мають можливість утримувати на своєму балансі таку суму, на яку у підприємства є тимчасово вільні грошові кошти” [45]. “Щоб не зупинився виробничий процес у критичних ситуаціях може підприємство терміново закупити або продати частину своїх запасів” [45].

Потрібно щоб підприємство було забезпечине всім що йому потібно та виробництво та реалізація продукції були безперебійними.

“Вкрай негативно відображаються на діяльності підприємства наявні матеріальні цінності на рівні, який перевищує оптимальні потреби, оскільки з обігу відволікається певна сума грошових коштів, збільшуються витрати на утримання додаткових запасів матеріальних цінностей, втрачаються можливості

для інвестицій” [32].

Вважається що формування оптимальних виробничих запасів є одни із основних елементів у діяльності підприємства.

“Нестійкий фінансовий стан підприємства спричиняє заниження величини оборотних активів, виробничий процес переривається, тому знижується обсяг виробництва і прибутку” [32]. “До зниження можливості підприємства здійснювати капітальні вкладення для розширення виробництва призводить завищення розміру оборотних активів” [32]. “Не можуть дати можливості підприємству більш раціонально й ефективно використовувати гроші відволікання грошових коштів – як власних, так і залучених” [32].

Коли дебітори протягом довгого часу не платять та зменьшується оборотність запасів, це впливає на фінансові потреби підприємства в цілому та додає роботи робітникам підприємства.

Погані дебіторські відносини впливають не лише на діяльність підприємства, а й на ринкові відносини в державі.

“Визначення оптимального розміру дебіторської заборгованності і забезпечення своєчасної інкасації боргу є метою її управління” [34].

Під час аналізу дебіторської заборгованості підприємства потрібно оцінити її показники за минулий період. Наступним кроком буде оцінити кількість та з чого складається дебіторська заборгованість підприємства. Кінцевим етапом буде здійсними оцінку рівня заборгованості за допомогою коефіцієнтів відволікання та простроченості дебіторської заборгованості.

“В залежності від терміну заборгованості, тобто за строками її інкасації розглядається склад дебіторської заборгованості” [47]:

- “сума ефекту минулого періоду визначається на основі проведеного аналізу дебіторської заборгованності, яка може бути отримана від інвестування коштів у дебіторську заборгованість” [47];

- “визначаються форми реалізації готової продукції для покупців” [47];

- “суми грошових коштів у наступному періоді які будуть відволікатися в дебіторську заборгованість та їх визначення” [47];

- “відповідно до укладених угод формування умов відвантаження готової продукції покупцям” [47];

- “на підставі відомостей, які надаються покупцям оцінювання кредитоспроможності покупців” [47];

- “створення порядку проведення інкасації дебіторської заборгованності в наступному періоді” [47];

- “винаходження на підприємстві сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості” [47];

- “утворювання ефективного контролю за рухом і своєчасною інкасацією дебіторської заборгованості” [47].

“Види, на які поділяється дебіторська заборгованість” [65]:

- “дебіторська заборгованість за товари, строк сплати яких не настав” [65];

- “дебіторська заборгованість за товари, строк сплати яких минув” [65];

- “дебіторська заборгованість за отриманими векселями” [65];

- “дебіторська заборгованість за рахунками та інша поточна дебіторська заборгованість” [65].

Продукцію яка проїшла всі стадії виробництва становить відповідну частку заборгованості. Коли виходить розрахунок за продукцію яка пройшла всі етапи і треба оптимізувати заборгованість за цією продукцією.

“Внутрішній контроль і аналіз є важливим напрямом забезпечення ефективного управління дебіторською заборгованістю, що їх буде здійснювати спеціальний підрозділ підприємства” [68]. “Тому здійснення контролю за станом дебіторської заборгованності має забезпечити таку реалізацію” [68]:

- “існування і правильності оформлення первиних документів, за наявності яких виникає дебіторська заборгованість” [68];

- “за встановленими критеріями стан дебіторської заборгованості” [68];

- “точності розрахунків у дебіторській заборгованості” [68];

- “правильності стану дебіторської заборгованості та розрахунку обсягу резерву сумнівних боргів” [68];

- “відповідної класифікації дебіторської заборгованості й існування

необхідних пояснень у примітках до фінансової звітності” [68].

Коли вирішується що треба зробити перевірку заборгованості, то треба завжди виконувати чіткі правила.

“При вартості стану дебіторської заборгованості треба отримати всю необхідну інформацію про реалізацію продукції та виникнення дебіторської заборгованості” [66]. “Збираючи необхідну інформацію про утворення і облік дебіторської заборгованості й достовірності її оцінки, фінансист винаходить перелік інформації, яка має бути надана клієнтам або отримана ним безпосередньо а саме: список видів продукції робіт та послуг, що відпускаються за товарного кредиту, і утворення обороту за кожним її видом”; чисельність та адреси центрів відвантаження продукції, виконання робіт та надання послуг; властивість покупців і замовників та отримання продукції з метою продажу, для власних потреб; перелік головних дебіторів; обсяг виставлених рахунків, у тому числі по предоплаті, оплаті готівкою або чеком, продаж у кредит, бартерні розрахунки, маркетингова політика промислового підприємства; схема отримання рахунків; частина системи внутрішього контролю за станом дебіторської заборгованості” [66].

Завдяки добре зробленої організаційної роботи керівництва можливе здійснення ефективного управління заборгованістю.

Висновки до розділу 1

Отже, за підсумками розділу, можна зробити такі висновки. Кожне підприємство завжди володіє активами свого підприємства якими воно керує та аналізує. Активи підприємства самі по собі це майнові цінності які використовуються у діяльності підприємства та являють основну мету це отримати максимум прибутків. Взагалі активи складаються із власних, позикових та залучених коштів. Процес управління активами підприємства є досить складним та потребує прискіпливого аналізу, для формування обсягу та складу оборотних активів, завдяки чому підприємство може досяшти свої

завдання та стратегічні цілі. Важливим моментом є адміністрація активів на підприємстві, вона здійснюється для поліпшення розміру активів, швидкості кругообороту активів, забезпечення ліквідності, кругообороту та прибутковості використання активів, забезпеченння поточної платоспроможності, іі зменьшенння оцінки формування оборотних активів на підприємстві.

Операційний цикл впливає на багато елементів, але зокрема на ефективність, струтуру та обсяг використання цінностей на підприємстві. Проходяться всі стадії операційного циклу від закупівлі сировини до отримання коштів від покупців за продукцію.

Є належність ресурсу до необоротних активів. Необоротні активи відносять до окремих груп, для цього визначають спочатку чи є цей актив матервальним чи ні. Матеріальність активу визначається тим чи має він обсяг та масу, бо коли маса та обсяг є то актив вважають матеріальним, а коли нема, то актив вважається нематеріальним.

Дуже різноманітні критерії у необоротних активів, коли вони входять до кожної з трьох груп. Від критеріїв залежить як ці активи будуть співіснувати, та взаємодіяти на підприємстві. Інші необооротні активи можуть бути матеріальними та нематеріальними. Активи можуть поділяти основні засоби на додаткові групи, та всі ці маніпуляції здійснено у відновідності до плану рахунків, коли кожній групі відповідає окремий субрахунок.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ АТ «МОТОР СІЧ»

2.1 Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства

В основу ефективності будь-яких управлінських рішень, обґрунтованих та злагоджених дій управлінського та виробничого персоналу підприємства покладений об’єктивний аналіз фінансової стійкості підприємства. Проаналізуємо фінансово-економічний стан АТ «Мотор Січ» та визначимо майнову вартість підприємства, структуру його капіталу, обсяги власного фінансування, стан платоспроможності та прибутковості, що сприятиме розробленню ефективних заходів підвищення мотивації персоналу .

До основних цілей фінансово-економічного аналізу АТ «Мотор Січ» належать:

– аналіз факторів впливу на формування фінансового стану підприємства;

– дослідження майнового стану;

– “визначення показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

Дослідження майнового стану АТ «Мотор Січ» дозволяє обґрунтувати абсолютну та відносну динаміку коливань показників балансу, дослідити тенденції коливань структури фінансових ресурсів підприємства впродовж аналізованого періоду.

Дослідження майнового стану зумовлює необхідність аналізу складу та структури майна підприємства, а також джерел їх формування.

“Методами дослідження стану майна підприємства є вертикальний і горизонтальний аналіз балансу та метод фінансових коефіцієнтів.

Дані балансу (Форма №1) – валюта балансу уособлює вартість майна

підприємства на звітну дату досліджуваного періоду.

Проведемо горизонтальний та вертикальний аналіз структури активів АТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

Горизонтальний та вертикальний аналіз структури активів ПАТ «Мотор Січ»

Показники	2019	2020	2021	Відхил.2019-2020	Відхил. 2019-2021	Вертикальний аналіз, 2021р.,%
1	3	4	5	6	7	8
АКТИВ						
I. Необоротні активи:						
Нематеріальні активи						
залишкова вартість	841	1395	9856	554	8467	0,14
первісна вартість	15242	16768	28019	1527	11252	0,35
накопичена амортизація	14403	16374	18262	-972	-2889	-0,23
Незавершені капітальні інвестиції	213188	287024	310820	73837	23797	3,81
Основні засоби:						
залишкова вартість	921057	1197870	1820595	276824	622716	22,26
первісна вартість	2118702	2524852	3313589	406153	788736	40,51
знос	(1197646)	(1326975)	(1492995)	2524620	-166021	18,26
Довгострокові фінансові інвестиції:						
які обліковуються як участь в капіталіінших підприємств	256922	357386	373766	100465	16381	4,58
інші фінансові інвестиції	6264	30796	21439	24533	-9358	0,27
Довгострокова дебіторська заборгованість	6596	6596	6647	0	52	0,09
Інші необоротні активи	2838	643	643	-2196		0,02
Усього за розділомI	1407699	1881714	2543662	474016	661949	31,09
II. Оборотні активи:						

Продовження табл. 2.1

1	3	4	5	6	7	8
Виробничі запаси	375539	562670	891975	197141	339305	10,79
Поточні біологічні активи	216	223	258	8	46	1,02
Незавершене виробництво	2118766	2549421	3339596	530656	890176	29,61
Готова продукція	97523	145759	227508	40237	82750	3,67
Товари	4399	5643	5267	1345	-477	1,07
Дебіторська заборгованість за товари, послуги, роботи						
чиста реалізаційна вартість	155627	338357	425548	192730	88192	6,08
первісна вартість	181810	365889	452980	194079	88091	6,41
резерв сумнівнихборгів	(27184)	(28533)	(28432)	-1449	102	-0,44
Дебіторська заборгованість за розрахунками:						
з бюджетом	69697	200687	242757	130990	42070	2,97
за виданими авансами	536435	766729	731861	240294	-34868	8,94
з нарахованих доходів						
В внутрішніх розрахунків	4405	3717	5242	-588	1525	0,06
Інша поточна дебіторська заборгованість	103782	84512	185217	-18270	100705	2,26
Поточні фінансові інвестиції	105970	69031	100108	-35939	31077	1,22
Грошові кошти та їх еквіваленти:						
в національній валюті	71603	115931	89529	45328	-26402	1,09
- у т.ч. в касі	286	139	291	-47	152	0,01
в іноземній валюті	126787	327268	258347	210481	-68921	3,16
Інші оборотні активи	88514	116844	152746	29330	35902	1,87
Усього за розділом II	2823948	4256586	5625754	1442638	1369168	68,75
Ш. Витрати майбутніх періодів	2445	3604	12924	2159	9320	0,16
IV. Необоротні активи та групи вибуття	-	-	-	-	-	-
Баланс	5223091	6141903	8182339	1918812	2040436	100,00

Аналіз даних таблиці 2.1 показує, що на кінець 2020 року бачимо зростання майна АТ «Мотор Січ» на 1929822 тис. грн. у порівнянні з 2020 роком. За результатами 2021 року у порівнянні з 2020 роком є зростання майна підприємства у 2,04 рази, яке складає 2070538 тис. грн. Це говорить про збільшення фінансової діяльності та є позитивною ознакою його фінансового стану.

“Аналіз запасів підприємства впродовж аналізованого періоду також мають тенденцію до збільшення” [18]. “Так, кількість запасів підприємства на 2019 рік становила 376729 тис. грн., а впродовж 2020 року їх величина збільшилась на 198350 тис. грн., і у 2021 року величина запасів склала 892984 тис. грн” [18]. “Бачимо, що зростання запасів підприємства має збільшення лише в тому разі, коли не має зниження їх обороту” [18].

Далі, проаналізуємо стан оборотних активів підприємства. Так, в кінці 2019 року величина дебіторської заборгованості становила 716518 тис. грн., тоді, як у 2020 році цей показник дорівнював 1066756 тис. грн., і у кінці аналізованого періоду в 2021 році дебіторська заборгованість склала 1276185 тис. грн. Збільшення дебіторської заборгованості пов’язане з збільшенням попиту на продукцію підприємства та максимізації величини товарного кредиту підприємства, яка є гарною ознакою та показує збільшення ефективності використання капіталу.

“Вертикальний аналіз структури активів балансу 2021 року показує, що оборотні активи складають 69,86%, тоді як необоротні активи становлять 32,1 %” [32]. “Збільшення оборотних активів над необоротними потребує детальнішого аналізу” [32].

Далі потрібно зробити аналіз пасивів для розуміння фінансової діяльності підприємства

Проаналізуємо пасив балансу впродовж досліджуваного періоду 2019-2021 років (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз пасиву балансу ПАТ «Мотор Січ» за 2019-2021 роки

	2019	2020	2021	Відхил. 2019-2020	Відхил. 2020-2021	Вертикальний аналіз за 2021 р.,%
1	3	4	5	6	7	8
Пасив						
1.Власний капітал						
Статутний капітал	290529	280529	280529	0	0	3.43
Пайовий капітал						
Додатковий вкладений капітал	181757	171757	171757	0	0	2,10
Інший Додатковий капітал	668522	656557	655858	-1965	-699	8,02
Резервний капітал	71145	70145	70145	0	0	0,86
Необоротний прибуток	1483599	2611030	3935387	1227431	1324357	48,10
Неоплачений капітал						
Вилучений капітал	(4978)	(4878)	(4878)	0	0	-0,06
Усього за розділом I	2659674	378510	510878	1225466	1323658	62,44
II. Забезпечення майбутніх витраті платежів	344256	24554	26575	35737	37683	25878
Забезпечення виплат персоналу	436578	24352	25587	254545	2578894	425667
Інші забезпечення	1534	1567	1216	1478	17790	3689
Цільове фінансування	678	480	529733	-98	529253	6,47
Усього за розділом II	6869	6869	538044	100	531175	6,58
Ш. Довгострокові зобов'язання	57568	97958	49658	385719	588458	487393
Довгострокові кредити банків	74546	103771	72721	30225	31050	0,89
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	13619	6035	0	-6584	-6035	0,00

Продовження табл. 2.2

1	3	4	5	6	7	8
Відстрочені податкові зобов'язання	119980	157090	10479	36110	145611	0,13
Інші довгострокові зобов'язання	47338	86784	95774	49949	59584	0,85
Усього за розділом Ш	206145	275896	83200	59751	182696	1,02
IV. Поточні зобов'язання						
Короткострокові кредити банків	53868	411533	291621	347665	109912	3,56
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	29260	37518	29463	7258	-7055	0,36
Векселі видані	9312	483	473	-8839	0	0,01
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	86701	68102	121293	-19599	54191	1,48
Поточні зобов'язання за розрахунками:						
з одержаних авансів	657153	1378072	1851853	710919	483781	22,63
з бюджетом	49122	86615	23804	36493	-61811	0,29
з позабюджетних платежів						
зі страхування	19142	18372	25850	-870	7578	0,32
з оплати праці	38827	39179	44223	-648	6044	0,54
з учасниками	9953	3438	10044	-6515	6606	0,12
Інші поточні зобов'язання	12112	65736	53475	52624	-11261	0,65
Всього за розділом IV	1450269	2093938	2452099	633669	368161	29,97
V. Доходи майбутніх періодів	234	70	198	-174	138	0,00
Баланс	4223091	6151903	8182339	1918812	2040436	100,00

Відповідно до аналізу даних пасиву балансу АТ «Мотор Січ» статутний

додатковий капітал впродовж трьох років залишався без змін. Зростання власного капіталу відбувалося з нерозподіленого прибутку, що підтверджує прибутковість підприємства. Аналіз зростання довгострокових фінансових зобов'язань показує, що впродовж 2019 року спостерігається їх збільшення на 36110 тис. грн, проте у 2020 році величина скорочується на 182696 тис. грн. та становить 83200 тис. грн. Аналіз динаміки і структури пасивів балансу впродовж аналізованого періоду підтверджує зростання власного капіталу у 2020 році на 1323658 тис. грн у порівнянні з попереднім періодом та його зниження на 1225466 тис. грн протягом 2021 року у порівнянні з попереднім періодом. Частка власного капіталу в структурі балансу становить 62,44%, поточні зобов'язання 29,97% та довготермінові зобов'язання – 1,02%. Поточні зобов'язання впродовж 2020 року зросли у порівнянні з 2019 роком, 633669 тис. грн, а в 2021 році у порівнянні з попереднім 2020 роком на 368161 тис. грн., що підтверджує фінансову стійкість підприємства та його незалежність від кредиторів.

“Водночас, аналіз динаміки пасивів балансу АТ «Мотор Січ» впродовж аналізованого періоду підтверджує зростання власного капіталу підприємства на 1225466 тис. грн у 2020 році у порівнянні з 2019 роком, та на 1323658 тис. грн у 2021 році у порівнянні з 2020 роком” [16]. “Частка власного капіталу в загальній структурі балансу становить 62,44%, поточні зобов'язання склади 29,97%, тоді як довготермінові зобов'язання склали 0,2%” [16]. “Поточні зобов'язання на кінець 2020 року зросли на 633669 тис. грн. у порівнянні з 2019 роком, а на кінець 2021 року збільшилися на 368161 тис. грн у порівнянні з 2020 роком, що підтверджує фінансову стійкість та стабільність підприємства” [16].

Після проведення аналізу можно зробити висновок що зростання капіталу являє собою позитивну динаміку. Негативною стороною являється зростання поточних зобов'язань. Частка власного капіталу у підприємстві становить більше 60%.

Проаналізуємо також майновий стан АТ «Мотор Січ» на основі стану основних засобів (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз майнового стану АТ «Мотор Січ» за 2019-2021роки

Показник	2019	2020	2021	Відхилення 2019-2021	Відхилення2019-2021
1	2	3	4	5	6
Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах	0,528	0,495	0,584	0,033	0,079
Частка основних засобів в активах	0,219	0,032	0,233	0,187	0,191
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,565	0,526	0,461	0,039	0,075
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,076	0,161	0,248	0,085	0,077
Частка довгострокових фінансових інвестицій в активах	0,06	0,07	0,06	0,01	0,02
Частка оборотних виробничих активів	0,115	0,342	0,4	0,227	0,053
Частка оборотних виробничих фондів вобігових коштах	0,173	0,495	0,584	0,322	0,079
Коефіцієнт мобільності активів	2,01	2,25	1,37	0,24	-0,98

Зазначимо, що частка оборотних фондів підприємства в його обігових коштах складає їх частку у виробничій сфері АТ «Мотор Січ». Аналіз частки обігових котів показує їх зниження впродовж 2020 року у порівнянні з попереднім періодом, що є негативним явищем, проте на кінець 2021 року спостерігаємо зростання частки оборотних виробничих фондів в обігових коштах, що навпаки підтверджує позитивну тенденцію в сучасних інфляційних умовах. Водночас, частка основних засобів в активах також зросла впродовж останнього 2021 року на 0,191, що є негативним явищем, оскільки показник демонструє частку інвестованих в основні засоби коштів.

Проаналізуємо коефіцієнти, які характеризують майновий стан підприємства. Так, коефіцієнт зносу основних фондів показує ту їх частку, яка

була списана на витрати виробництва впродовж попередніх періодів. Впродовж аналізованого періоду даний коефіцієнт має тенденцію до зниження, що підтверджує покращення технічного стану основних засобів. Означену тенденцію підтверджує також динаміка коефіцієнта оновлення основних засобів, який показує, що частина частка оновленого обладнання, відносно загальної вартості основних фондів у 2019 року склала 7,6%, в 2020 році – 16,1% тоді як у 2021 році – 23,8%.

“Аналіз стану оборотних фондів також підтвердив зростаючу” [21]. “А значить позитивну, тенденцію, оскільки частка оборотних фондів в активах зростає впродовж аналізованого періоду, що підтверджує прискорення оборотності оборотних засобів підприємства та формування більш мобільної структури активів” [21].

Водночас, спостерігається тенденція зниження коефіцієнта мобільності активів підприємства впродовж аналізованого періоду, проте, коефіцієнт залишався в межах норми ($К_{моб}$= 0,5).

Фінансовий стан підприємства характеризується також ефективністю використання його активів. Тому подальша лінія дослідження присвячена визначенню показників ефективності використання майна підприємства (табл. 2.4.)

Таблиця 2.4

Показники стану ефективності використання майна АТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років

Показники	2019	2020	2021	Відхилення 2019-2020	Відхилення 2020-2021
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт оборотності активів	0,888	0,813	0,718	0,075	0,105
Тривалість одного обороту активів, дні	405	443	518	38	65
Коефіцієнт оборотностіобігових коштів	1,33	1,175	1,127	0,155	0,148

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	4,337	4,709	4,5	0,372	0,231
Період погашення дебіторської заборгованості	83	76	74	-7	-3
Коефіцієнт оборотності готової продукції	38,75	36,84	27,63	1,91	10,21
Період погашення кредиторської заборгованості	122	31	45	-91	13
Період одного обороту запасів	267	303	434	36	121

Аналіз ефективності використання майна АТ «Мотор Січ» має спадну тенденцію, так термін обороту активів у 2019 року склав 403 дні, а в 2021 році – 503 дні, що зумовило зниження динаміки коефіцієнта оборотності активів з 0,883 до 0,705 внаслідок зростання виручки від реалізації товарів та активів підприємства.

Водночас, коефіцієнт оборотності запасів упродовж аналізованого періоду також мав знижувальну тенденцію з 1,343 до 0,86. При цьому тривалість обороту запасів у 2019 році склала 268 днів, у 2020 році – зросла на 38 діб, а в 2021 році зросла на 119 доби та становила на кінець аналізованого періоду 426 доби, що показує уповільнення обігу запасів підприємства та зниження ефективності їх використання в аналізованому періоді, проте, й про можливість нагромадження додаткових запасів на убезпечення підприємства від інфляційних процесів.

“Відтак, аналіз складського обліку або сальдових відомостей дозволяє визначити наявність значних залишків незатребуваних у виробничому процесі запасів, які доцільно віднести до групи неходових запасів” [24]. “Їх наявність підтверджує замороження оборотного капіталу в запасах, що суттєво впливає на його оборотність” [24]. “Дослідження причин утворення запасів може виявити неточність їх планування” [24].

Визначимо коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів, який характеризує загальну структуру активів АТ «Мотор Січ» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Аналіз коефіцієнта співвідношення оборотних і необоротних активів ПАТ «Мотор Січ» за 2019-2021 рр.

Показник	Абсолютна величина		Зміни в абсолютних величинах		
	2019	2020	2021	Відхилення 2019-2020 рр.	Відхилення 2020-2021рр.
1	2	3	4	5	6
Співвідношення оборотних і необоротних активів	3	2,4	2,06	0,4	-0,26

Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів демонструє яка величина оборотних активів підприємства припадає кожну вкладену гривню необоротних засобів. Нормативне значення коефіцієнта >1. Що вищий коефіцієнт, тим більше коштів авансовано в оборотні активи. Останні є більш ліквідними. Таким чином, впродовж аналізованого періоду спостерігаємо зростання коефіцієнта співвідношення оборотних і необоротних активів протягом 2019-2020 років, що підтверджує позитивну динаміку фінансування та зростання ліквідності підприємства.

“Водночас, протягом 2019-2021 років спостерігається зниження коефіцієнта співвідношення оборотних і необоротних активів, що вказує на зменшення капіталу підприємства в основних засобах, і зокрема, на значний їх фізичний та моральний знос та, врешті, зростання ризиків неліквідності підприємства” [24]. “Зміна структури активів підприємства може також підтверджувати надлишок виробничих запасів ,які доцільно аналізувати за кожним окремим їх видом” [24].

Проаналізуємо також фінансовий стан АТ «Мотор Січ» в короткотерміновій перспективі, який доцільно проаналізувати на основі показників ліквідності та платоспроможності та підтверджують своєчасну можливість підприємства повністю розрахуватися по короткотерміновим зобов'язанням перед кредиторами.

Базою для оцінювання фінансового стану підприємства є дані Форми 1 бухгалтерського балансу та Форма 2 статистичної та оперативної звітності. Проаналізуємо фінансовий стан підприємства на основі означених даних продовж 2019-2021 років.

Розпочнемо з аналізу показників ліквідності балансу АТ «Мотор Січ», здійснюючи групування активів та пасивів (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз ліквідності балансу АТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років

Актив	2019	2020	2021	Пасив	2019	2020	2021
1	2	3	4	5	6	7	8
А1	187390	453199	347876	П1	759580	786309	1574874
А2	1139514	1926401	2145903	П2	844524	663860	505626
А3	1673978	2463876	3609912	П3	125766	206145	265896
А4	1398028	1996693	2543661	П4	1813444	2566677	3792069
Баланс	4210663	6253764	8182339	Баланс	3537314	4223091	6141903

Порівняльний аналіз ліквідності балансу, підтверджує ліквідність активів та пасивів підприємства впродовж аналізованого періоду (табл. 2.7)

Таблиця 2.7

Порівняльний аналіз ліквідності балансу ПАТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років

2019			2020			2021		
1			2			3		
А1	<	ПІ	А1	<	ПІ	А1	<	ПІ
А2	>	П2	А2	>	П2	А2	>	П2
А3	>	П3	А3	>	П3	А3	>	П3
А4	<	П4	А4	<	П4	А4	<	П4

Аналіз ліквідності балансу на основі фінансових коефіцієнтів дозволить деталізувати отримані дані та оцінити здатність підприємства виконувати власні короткотермінові зобов'язання.

Показники ліквідності дозволяють виявити не лише стан

платоспроможності підприємства, але й, прогнозувати її стан у випадках форс-мажорних ситуацій (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Аналіз показників ліквідності АТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років

Показники	2019	2020	2021	Відхилення 2019-2020	Відхилення 2020-2021
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,97	2,04	3,29	0,063	0,25
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,86	0,96	1,89	0,104	-0,076
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,13	0,21	1,14	0,081	-0,071
Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	1,12	0,96	0,9	-0,16	-0,163

Аналіз показників поточної ліквідності демонструє зростання впродовж аналізованого періоду та їх значення вище норми, що є негативною тенденцією і свідчить про порушення структури капіталу.

Коефіцієнт швидкої ліквідності продовж 2019 року має тенденцію до зростання, тоді як у 2021 році спостерігається знову спадна тенденція та нижчі його значення відносно нормативних.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності лише впродовж 2019-20 років коливався в межах нормативного значення (0,2 - 0,35), однак впродовж 2020-21 років не досягав норми. Так, у 2019 році він становив 0,132, в 2020 році – 0,213 та в 2021 році – 0,142, що підтверджує недостатність коштів власного фінансування в розрахунках за поточними зобов'язаннями та використання для цього комерційного кредиту. Відтак, підприємство лише на початок досліджуваного періоду могло на 13,2% погасити власні борги, наприкінці аналізованого періоду лише 14,2% могли бути погашені власними фінансовими засобами. Обчислення коефіцієнта співвідношення короткотермінової дебіторської та кредиторської заборгованостей довів, що лише протягом 2019 року підприємство мало можливість розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів, однак впродовж 2020 та 2021 років такої можливості у підприємства не було.

Проаналізуємо також стан платоспроможності АТ «Мотор Січ». Для цього

необхідно обчислити показники фінансової стабільності, автономії, фінансового левериджу та забезпечення власними коштами (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Аналіз платоспроможності ПАТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років

Показник	2019	2020	2021
1	2	3	4
Коефіцієнт автономії	0,61	0,62	0,69
Коефіцієнт фінансової стабільності	1,54	1,62	2,23
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,09	0,07	0,01
Коефіцієнт забезпечення оборотнихактивів власними коштами	0,4	0,45	0,55

Аналіз показників платоспроможності підприємства вказує на можливість покриття власних зобов'язань власними активами, оскільки показник автономії відповідає нормативному. Зростання коефіцієнта автономії наприкінці аналізованого періоду демонструє розширення власної фінансової незалежності, гарантій покриття підприємством власних зобов'язань (табл.2.10).

Таблиця 2.10

Аналіз динаміки показників платоспроможності АТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років

Показник	2019	2020	2021	Відхил. 2019-2020	Відхил.2020-2021	Динаміка показників
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт автономії	0,61	0,62	0,69	+0,01	+0,07	Підприємство має достатню фінансову незалежність, але повільне зростання
Коефіцієнт фінансової стабільності	1,54	1,62	2,23	+0,08	+0,61	В межах норми. (Кн. >1)
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,09	0,07	0,01	-0,02	-0,06	Позитивні тенденції через зростаннявласних коштів

Продовження табл. 2.10

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт забезпечення власними коштами	1,4	1,34	1,45	-0,06	+0,1	Вищий за норму. Зниження в 2010р. внаслідок зростання власного капіталу. (Кн. > 0,1)

Аналіз даних таблиці 2.10 підтверджує фінансову стабільність АТ«Мотор Січ», оскільки значення коефіцієнта фінансової стабільності знаходиться в межах нормативного. Таким чином, підприємство має стійкий фінансовий стан на незалежне від зовнішнього фінансування.

Коефіцієнт фінансового левериджу також підтверджує позитивну динаміку та тенденцію зростання власних коштів.

Значення коефіцієнта забезпечення оборотних активів власними коштами (таблиця 2.10) впродовж аналізованого періоду вищі за нормативні, що підтверджує стабільний фінансовий стан підприємства та незалежну фінансову політику.

“Аналіз динаміки коефіцієнтів платоспроможності АТ «Мотор Січ» (табл. 2.10) підтверджує зростаючу динаміку коефіцієнта автономії у 2021 р. – на 0,07 %” [32]. “Позитивна тенденція зростання коефіцієнта фінансової стабільності впродовж 2019-2021 років на 0,08 % та впродовж 2021 року – на 0,61%” [32]. “Водночас коефіцієнта фінансового левериджу у 2020 році зменшується на 0,02 %, тоді як у 2021 році спостерігається його зниження на 0,06%” [32]. “Зростання показника забезпеченості власними коштами демонструє позитивну тенденцію впродовж 2020 року на 0,1 %, тоді як протягом наступного 2021 року коефіцієнт зростає на 0,05%” [32].

Аналіз показників фінансової стійкості та ділової активності АТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років доводить фінансову стійкість підприємства та його залежність від позикового капіталу.

Аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє оцінити

активність використання позикових засобів, рівень залежності від короткотермінових зобов'язань та рівень стійкості АТ «Мотор Січ» без додаткових позикових засобів, характеризуючи структуру джерел фінансування ресурсів підприємства.

Використовуючи дані балансу АТ «Мотор Січ» проаналізуємо фінансову стійкість підприємства (табл. 2.11).

Аналіз даних таблиці 2.11 демонструє, що впродовж 2019 року АТ«Мотор Січ» фінансувалося на 61 % та 39 % за рахунок власного та позиченого капіталу відповідно. Протягом аналізованого періоду спостерігається зростання коефіцієнтів автономії та концентрації залученого капіталу, що підтверджує позитивну тенденцію і вказує на зростання фінансування власної діяльності на 69% за рахунок власного капіталу та за рахунок залученого до 31%.

Таблиця 2.11

Показники фінансової стійкості ПАТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років

Показник	2019	2020	2021	Відхилення 2019-2020	Відхилення 2020-2021
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт автономії	0,612	0,62	0,69	0,15	0,09
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,39	0,38	0,31	-0,01	0,07
Коефіцієнт фінансової залежності	1,64	1,61	1,45	-0,03	0,16
Маневреність робочого капіталу	1,23	1,03	1,08	-0,2	0,05
Коефіцієнт покриття запасів	1,69	1,79	1,55	0,1	-0,24
Коефіцієнт забезпеченнявласними обіговими коштами запасів	0,73	0,85	0,9	0,12	0,05
Коефіцієнт забезпеченості оборотних засобів власними коштами	0,4	0,45	0,55	0,05	0,1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,27	0,31	0,38	0,04	0,07

Продовження табл. 2.11

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт маневреності власних обігових коштів	0,16	0,23	0,11	0,07	0,12
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,66	0,66	0,7	0	0,04

Таким чином, впродовж аналізованого періоду спостерігається зростання коефіцієнтів забезпеченості, що підтверджує ефективну господарську діяльність АТ «Мотор Січ». Підвищення коефіцієнта маневреності капіталу підтверджує розширення частки власного капіталу, який використовується підприємством для фінансування поточної діяльності.

“Динаміка показників автономії, фінансового левериджу та забезпечення оборотних активів власними коштами підтверджує позитивну тенденцію фінансової стабільності впродовж аналізованого періоду” [44]. “Аналіз фінансової стабільності також підтверджує фінансову незалежність АТ «Мотор Січ» упродовж аналізованого періоду” [44].

Критеріями ділової активності підприємства є сукупність таких критеріїв як географія ділових стосунків, партнерський імідж підприємства, інноваційно-інвестиційна активність, конкурентоспроможність підприємства та його продукції Відтак, позитивна динаміка означених показників сприятиме покращенню фінансового стану підприємства.

Оцінку ділової активності підприємства доцільно здійснити на основі аналізу швидкості обігу його фінансових засобів, тобто, коефіцієнтів оборотності оборотного капіталу”. Обґрунтуємо показники ділової активності ПАТ «Мотор Січ» впродовж аналізованого періоду скориставшись даними річних фінансових звітів підприємства (таблиця 2.12).

Провівши аналіз можна виявити позитивні ознаки та тенденцію фінансової стабільності утродовж періоду.

Таблиця 2.12

Показники ділової активності ПАТ «Мотор Січ» впродовж 2019-2021 років

Показники	2019	2020	2021	Відхил. 2019-2020	Відхил. 2019-2021
1	2	3	4	5	6
Фондовіддача	4,06	4,18	3,18	0,12	-1
Коефіцієнт оборотності запасів	1,34	1,19	0,85	-0,15	-0,34
Період одного обороту запасів	267	303	424	36	121
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	4,33	4,73	4,94	0,37	0,23
Період погашення дебіторської заборгованості	84	76	73	-12	-3
Період погашення кредиторської заборгованості	122	31	44	-91	13
Період операційного циклу	350	379	496	29	117
Період фінансового циклу	472	410	540	-62	130
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,46	1,31	1,03	-0,15	-0,28
Рентабельність,%	39,14	32,28	28,1%	-6,86	-4,18

Ефективність використання капіталу підприємством найдоцільніше аналізувати на основі терміну обігу кредиторської заборгованості, яка впродовж 2019 року становила 122 дні, протягом 2020 року знизилася до 91 доби та в 2021 році склала 104 дні. Коефіцієнт обороту дебіторської заборгованості впродовж аналізованого періоду зріс з 4,33 до 4,73. Період погашення означених активів на початок 2019 року становив 84 доби, тоді як на кінець 2020 року скоротився на 12 діб, а на кінець 2021 року ще на три доби. Впродовж 2020 року. тривалість обороту скоротилась на 7 діб, а за 2021 – на 3 доби. Таким чином, стан дебіторської заборгованості позитивний, оскільки на кінець досліджуваного періоду підприємство повинно здійснити 4,94 оборотів (тривалість обороту 73 доби) для повного погашення власних зобов’язань, що також демонструє у скільки разів виручка від реалізації продукції покриває середню дебіторську заборгованість.

Значення показника рентабельності основних засобів з кожним роком зменшується, що відображає певні негативні тенденції у діяльності підприємства.

Водночас, в аналізованому періоді спостерігається зниження фондовіддачі. Так, в 2019 році її значення складає 4,06, у 2020 році – 4,18, а в 2021 році – 3,18. Спадна тенденція показників фондовіддачі впродовж аналізованого періоду продемонструвала зниження ефективності використання основних засобів підприємства.

Операційний цикл як період повного обороту оборотних активів характеризує період часу між придбанням виробничих ресурсів і створення запасів до повернення грошових коштів від реалізації виготовленої продукції. Впродовж аналізованого періоду спостерігалась негативна тенденція зростання операційного циклу, що демонструє спад ділової активності підприємства.

“Таким чином, АТ «Мотор Січ» – одне з найбільших у світі та єдине в Україні підприємство, яке здійснює повний виробничий цикл створення сучасних авіаційних двигунів від їх розробки, виробництва, випробування до супроводу у використанні та ремонті” [45].

Аналіз господарської діяльності АТ «Мотор Січ» підтвердив широкомасштабну диверсифікацію виробництва, зміцнення й розширення його позицій на ринку авіаційної техніки.

“Аналіз ділової активності АТ «Мотор Січ» впродовж аналізованого періоду підтвердив позитивні тенденції прискорення обороту оборотних коштів підприємства, однак, менш позитивним тенденціями є зниження показників фондовіддачі та оборотності запасів” [43].

Аналіз активів підприємства впродовж аналізованого періоду підтвердив тенденцію до зростання майна АТ «Мотор Січ» на 1918813 тис. грн, що є позитивною тенденцією, яка свідчить про розширення виробничої діяльності.

Дані вертикального аналізу довели, що наприкінці аналізованого періоду оборотні активи в структурі балансу становили 68,75%, тоді як необоротні – 31,09%, що є позитивною тенденцією.

Таким чином, аналіз даних пасиву балансу АТ «Мотор Січ» показав, що статутний капітал та залучений капітал були незмінними впродовж аналізованого періоду. Зростання власного капіталу здійснювалося за рахунок

нерозподіленого прибутку, що підтверджує прибутковість підприємства.

Отже, зниження коефіцієнта зносу основних засобів у аналізованому періоді довело покращення їх технічного стану. Водночас, частка оборотних виробничих фондів в активах має позитивну зростаючу тенденцію протягом аналізованого періоду. Зростання коефіцієнтів забезпеченості підприємства протягом 2019-2021 років також підтвердили зростання ефективності підприємства. Аналіз фінансової стабільності АТ «Мотор Січ» підтвердив його фінансову незалежність та готовність підприємства до погашення власних боргів.

2.2 Аналіз структури, динаміки та ефективності використання оборотних активів

Наявність у підприємства оборотних активів, їх склад та структура, швидкість обороту та ефективність використання досить суттєво впливає на фінансовий стан підприємства, стабільність його становища на фінансовому ринку, а саме:

- платоспроможність, тобто, можливість погашення увстановлений строк своїх боргових зобов’язань;
- ліквідність - це вибір можливостей підприємства по сплаті заборгованості;
- можливості подальшої мобілізації фінансових ресурсів.

“Ефективне використання оборотних активів відіграє велику роль у забезпеченні нормалізації роботи підприємства, підвищення рівня рентабельності господарювання та залежить від дії множини факторів” [32]. “У сучасних умовах великий негативний вплив на ефективність використання оборотних активів, уповільнення їх оборотності мають фактори кризового стану економіки, що діють незалежно від бажання підприємства” [32]. “Разом з тим, підприємства мають внутрішні резерви підвищення ефективності використання мобільних активів, на які воно може суттєво впливати” [32].

До них відносять:

- нормування матеріальних оборотних активів;
- використання тривалих господарських зв’язків;
- удосконалення систем розрахунків;
- раціональна організація продажу;
- систематичний контроль за оборотністю коштів у розрахунках тощо.

“Оцінка ефективності використання оборотних коштів здійснюєтьсячерез показники його оборотності. Оскільки критерієм оцінки ефективності використання оборотних активів є фактор часу, то використовуютьсяпоказники, які відображають” [24]:

- по-перше, тривалість обороту в днях або загальний час обороту;
- по-друге, швидкість обороту.

Методика визначення ефективності використання оборотних активів наведена у табл. 2.13

Таблиця 2.13

Показники ефективності використання оборотних активів підприємства та методика їх розрахунку

Показники	Алгоритм розрахунку показників
1	2
1. Середні залишки оборотних активів	ряд. (1195 + 1200 до 1 року) гр. 3 + 4 форми № ½
1.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	ряд. (1165) гр. 3 + 4 форми № 1/2
1.2. Коштів у розрахунках	ряд. (1195 + 1200 до 1 року – 1100 – 1165) гр. 3 + 4 форми № ½
1.3. Запаси	ряд. (1100) гр. 3 + 4 форми № 1/2
2. Чистий дохід від реалізації продукції	ряд. 2000 форми №2
2.1. Одноденна виручка від реалізації	пок. 2: кількість днів у періоді (365)
3. Оборотність оборотних активів, дні	пок. 1: пок. 2.1
3.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	пок. 1.1: пок. 2.1
3.2. Коштів у розрахунках	пок. 1.2: пок. 2.1
3.3. Запасів	пок. 1.3: пок. 2.1
4. Число оборотів оборотних активів, раз	пок. 2: пок. 1
4.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	пок. 2: пок. 1.1
4.3. Запасів	пок. 2: пок. 1.3

Розрахунок показників оборотності оборотних активів аналізованого підприємства наведено в табл. 2.14

“Як впливає з табл. 2 та 3 тривалість обороту оборотних активів за 2018 рік склала 341 дня і в порівнянні з 2019 та 2020 роками, в 2021 році уповільнилась на 9 днів” [14]. “Уповільнення оборотності оборотних активів спостерігаємо і в розрізі окремих їх видів” [14]. Так, оборотність коштів у розрахунках в 2021 році складала 77 днів і зменшилась на 3007 та 8,2 днів відносно 2019 та 2020 років, оборотність запасів в 2018 році склала 234 дня –на 18 днів більше порівнянні з 2019 та 2020 роками. Ці зміни свідчать про погіршення ефективності використання оборотних активів підприємства, так як кошти, які вкладено в мобільні активи знову приймуть грошову форму на9 днів пізніше в порівнянні з 2020 роком. Це призведе до умовного залученнякоштів в господарський оборот.

Для більш наглядного розуміння показники ефективності використання оборотних активів наведені у табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Показники ефективності використання оборотних активів

Показники	2019	2020	2021	Відхилення 2021 року від		2021 рік У % до	
				2019	2020	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Середні залишки оборотних активів, тис. грн.	77942395	9865270	12911784	65030611	+3146514	503.6	24.4
1.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	337667	713881	1111962	+774295	+408081	69.6	36.7
1.2. Коштів у розрахунках	72525955	2603722	2920911	69605044	+417189	2383	14.3
1.3. Запаси	5078773	6457667	8878911	+3800138	+2521244	42.8	28.4
2. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	8583924	10830122	13830655	+5246731	+3100533	38	22.4

Продовження табл. 2.14

1	2	3	4	5	6	7	8
2.1. Одноденна виручка від реалізації,тис. грн.	23518	29498	37892	+14374	+8494	38	22.4
3. Оборотність оборотних активів, дні	3314	432	341	-2973	+9	34	-
3.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	14.4	34	29.3	+14.9	+5.3	31	-
3.2. Коштів у розрахунках	3084	95.2	77	-3007	-8.2	27	-
3.3. Запасів	216	316	234	+18	+18	-13	-
4. Число оборотів оборотних активів, раз	0.1	1.1	1.1	+1	0	1	-
4.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	25.4	16.2	12.4	-13	-2.8	14	-
4.2. Коштів у розрахунках	0.12	5.3	4.7	+4.58	+0.4	-4.6	-
4.3. Запасів	1.7	1.8	1.6	-0.1	-0.1		-

“Як свідчать розрахунки, проведені раніше, такими коштами для підприємства були позикові кошти, а саме поточна кредиторська заборгованість” [25]. “Отже, уповільнення оборотності поточних активів на 9 днівв 2020 році обумовило умовне додаткове залучення коштів у 2021 році в розмірі: порівняно з 2021 роком − (+8)*37892 = 303136 грн” [25].

“Розрахунки періоду обороту грошових коштів за звітний період показують, що з моменту надходження коштів на поточні рахунки підприємства до моменту їх вибуття проходить в середньому 29 днів” [25].

Оборотність грошових коштів занадто низька в 2020 році і складає 15,2 обороти або 24 дні. В 2021 році оборотність грошових коштів складає 12,4 обороти або 29 днів. Підприємство додатково залучало 2008276 тис. грн. в 2021 році. Кошти в розрахунках мали в 2021 році – 4, 7 оборотів, в 2020 році – 4, 3 обороти, що привело до вивільнення 310714,4 тис. грн із обороту в 2021 році (табл.2.15).

Таблиця 2.15

Показники ефективності використання оборотних активів

Види оборотнихактивів	Середні залишки оборотних активів, тис. грн			Оборотність оборотних активів, дні			Сума додатково залучених (+) або вивільнених (-) коштів із обороту, грн. кількість оборотів		
	2020	2021	відхилення(+,-)	2020	2021	відхилення (+,-)	2020	2021	відхилення(+,-)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Грошові кошти та їхеквіваленти	704881	111196	+408081	24	29.3	+5.3	15.2	12.4	-2.8
2. Кошти у розрахунках	2603722	2920911	+417189	85.2	77	-8.2	4.3	4.7	+0.4
3. Запаси	6457667	8878911	+2521244	216	234	+18	1.7	1.6	-0.1
Усього активів	9665270	12911784	3346514	1092	340.3	+62.8	21.2	18.7	-2.5
Одноденнавиручка, тис. грн	29498	37892	+8494	-	-	-	-	-	-

Впливаючі на оборотних активів фактори наведені в таблиці 2.16

Можна побачити що показники ефективності використання оборотних активів зросли протягом 2021 року, а також збільшення оборотності активів. Але вивільнення коштів протягом періоду зменьшилося.

Таблиця 2.16

Фактори, які впливають на оборотність оборотних активів підприємства (порівняно з 2019 роком)

Види оборотних активів	Середні залишки оборотних активів, тис.грн		Оборотність оборотних активів, дні			Відхилення (+, -)
	2019	2020	2019	2021	Скоригований показник	Усього
1	2	3	4	5	6	7
1. Грошові кошти	337667	1211962	14.4	29.3	8911.3	+14.9
2. Кошти у розрахунках	72525955	2930911	3084	77	1914017.6	-3007
3. Запаси	5078773	8888911	216	234	134032.9	+18
Усього оборотних активів	77942395	13911784	3314.4	340.3	2056961.8	-2974.1
Одноденна виручка, тис. грн.	23518	47892	-	-	-	-

Різниця між скоригованим показником та оборотністю оборотних активів базового періоду є свідченням впливу зміни виручки від реалізації продукції, а різниця між оборотністю оборотних активів звітного періоду та скоригованим показником вказує на вплив зміни середніх їх залишків.

Проведені розрахунки свідчать, що порівняно з 2019 роком причиною покращення ефективності використання мобільних активів стало значне підвищення виручки від реалізації, яке обумовило прискорення їх

оборотності.

Проведемо вертикальний аналіз активу балансу АТ «Мотор Січ» в 2017-2021 р.р. (табл.2.17).

Таблиця 2.17

Вертикальний аналіз активів в АТ «Мотор Січ» в 2017-2021 р.р.

Види майна	2017	2018	2019	2020	2021	Відхилення 2017/2021	
						тис	%
1	2	3	4	5	6	7	8
II. Оборотні активи	16 300 503	21 474 881	21 128 848	20 341 635	21 781 922	6 481 419	42,36%
Запаси	12 606 414	14 290 361	16 462 336	17 111 113	17 214 147	5 607 733	48,32%
Поточні біологічні активи	164	87	106	13	7	-156	-95,71%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1 071 942	3 124 540	1 427 761	1 262 617	1 707 709	645 767	60,81%
за виданими авансами	765 517	562 525	948 111	663 483	788 135	32 618	4,32%
з бюджетом	208 532	270 757	271 532	170 958	155 280	-52 252	-25,18%
з нарахованих доходів	0	439	310	219	418	418	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	199 848	366 801	347 735	223 756	496 799	306 951	161,68%
Поточні фінансові інвестиції	859 554	9 313	9 789	10 574	273	-849 281	-99,97%
Гроші та їх еквіваленти	592 111	2 756 289	1 469 427	761 127	1 264 284	682 173	117,19%
Інші оборотні активи	48 422	93 769	191 741	137 775	154 870	107 448	226,58%
Всього	46245	46878	47676	48366	49656	5700	22%

З табл. 2.17 бачимо, що валюта балансу зросла в 2021 році на 39,03% (8136047 тис.грн.).

Оборотні активи компанії виросли за 5 років на 42,36% за рахунок зростання

– запасів на 48,32%

– дебіторської заборгованості за товари , роботи, послуги на 60,81%;

– інших видів дебіторської заборгованості;

– грошових коштів та їх еквівалентів на 117,19%;

– інших оборотних активів на 60,38%. Деякі розділи оборотних активів знижувались, зокрема:

– поточні біологічні активи на 95,71%;

– поточні фінансові інвестиції на 99,97%. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття знизились на 60,38%.

Проведемо горизонтальний аналіз активу балансу АТ «Мотор Січ» в 2017-2021 р.р. (табл.2.18).

Таблиця 2.18

Горизонтальний аналіз активів в АТ «Мотор Січ» в 2017-2021 р.р.

Види майна						Відхилення
	2017	2018	2019	2020	2021	
1	2	3	4	5	6	7
II. Оборотні активи	71,52%	74,76%	71,63%	71,76%	73,76%	2,24%
Запаси	54,25%	49,08%	55,81%	60,37%	58,29%	4,04%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	4,96%	11,73%	4,84%	4,45%	5,78%	0,82%
за виданими авансами	3,53%	1,94%	3,21%	2,34%	2,67%	-0,86%
з бюджетом	0,97%	0,94%	0,92%	0,60%	0,53%	-0,44%
з нарахованих доходів	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,89%	1,27%	1,18%	0,79%	1,68%	0,79%
Поточні фінансові інвестиції	3,97%	0,13%	0,03%	0,04%	0,00%	-3,97%
Гроші та їх еквіваленти	2,72%	9,48%	4,98%	2,69%	4,28%	1,56%
Інші оборотні активи	0,22%	0,33%	0,65%	0,49%	0,52%	0,30%
Всього	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	0,00%

З табл.2.18 бачимо, що за 5 років структура балансу значно не змінилась, частка оборотних активів виросла на 2,24.

“Найбільшу частку, станом на кінець вересня 2021 року в активі балансу складали оборотні активи – 73,76%, серед них запаси складали 58,29% всіх активів. Частка основних засобів склала 21,38%” [28].

Зменьшилися порівняно з минулим роком дебіторська заборгованість, за 2021 рік порівняно з 2020 роком.

“З бюджету було виділено меньше у 2021 році порівняно з 2020 та 2019 роках” [28].

Також зменьшилися поточні фінансові інвестиції у 2021 порівняно з 2020 та 2019 роках.

Розглянемо структуру оборотних активів (рис.2.1)

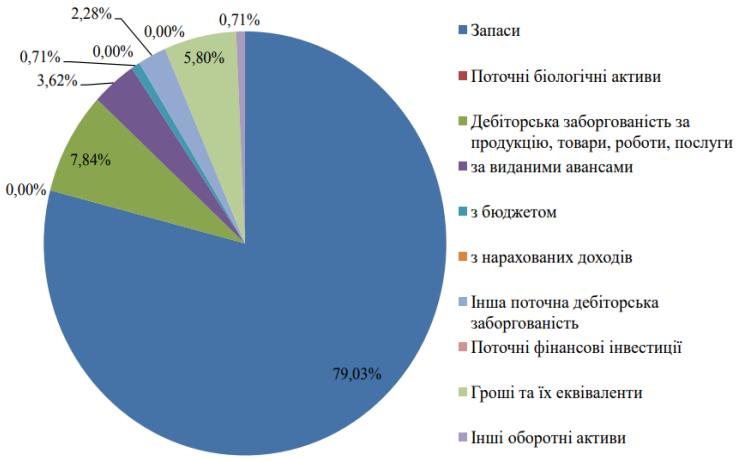

Рис. 2.1. Структура оборотних активів АТ «Мотор Січ» станом на 2021 рік

З рис.2.1 бачимо, що станом на 2021 рік:

- запаси складають 79,03% вартості оборотних активів підприємства,
- 7,84% складає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги,
- 5,8% - грошові кошти та їх еквіваленти.

Отже, згідно з наведеними розрахунками, заснованими на найпростіших та найвідоміших методах аналізу ефективності формування та використання оборотного капіталу, було встановлено низький рівень ефективності системи управління відтворенням оборотного капіталу. АТ «Мотор Січ» використовує агресивну модель фінансування капіталу, яка є найбільш ризикованою. Ця методика є недосконалою, оскільки не враховує всіх аспектів діяльності підприємства, в яких має місце участь оборотного капіталу. Крім того, порівняння отриманих результатів з аналогічними показниками діяльності конкурентів буде неоднозначним. Тому доцільним є визначення єдиного інтегрального показника управління відтворюванням оборотного капіталу.

Підсумовуючи вище зазначене можемо стверджувати, що оборотніактиви підприємством використовуються не дуже ефективно.

2.3 Аналіз структури, динаміки та ефективності використання необоротних активів

“Необоротні активи (основний капітал) – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності та переносять свою вартість на вартість продукції частинами з метою отримання економіч- ної вигоди (прибутку)” [44]. У практиці господарювання до необоротних активів відносять майнові цінності всіх видів зі строком використання більше одного року [44]”

“Основні засоби – найбільш значуща частина необоротних активів, що підприємство утримує з метою їхнього використання в процесі виробництва або постачання товарів, робіт, послуг, здавання в оренду іншим особам, або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного користування яких більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він довший за рік)” [37].

Зробимо аналіз використання необоротних активів на прикладі АТ «Мотор Січ». Аналізуючи табл. 2.17, доходимо висновку, що за звітного періоду кількість необоротних активів складала 6 626 729 тис. грн, незавершені капітальні інвестиції складали 29,4%; головні засоби склали – 72,77%; відкладені податкові активи – 2,5%. Кількість необоротних активів з рівня 6 515 629 тис грн у 2019 р збільшився до рівня 6 719 488 тис. грн. у 2019 р. Збільшилася загальна вага нематеріальних активів на 174,39%; зменшилася питома вага головних засобів – на 2,6%, вага незавершених капітальних інвестицій збільшилася на 41,48%, а відкладених податкових активів – не змінилася.

Проаналізувавши динаміку та структуру необоротних активів, треба приділити увагу наступному головному елементу при аналізі необоротних активів: амортизації, завдяки чому стане доступним технічний стан основних засобів. Тому від технічного стану найбільшою мірою залежить максимізація випуску продукції, за умови наявності достатньо провіреного елементу ринку збуту цього виду товару, а основні засоби є найвагомішим будинком

необоротних активів, які підприємство отримує з метою його використання в процесі праці або доставки товарів, робіт, послуг.

Аналіз обсягу та динаміки необоротних активів АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр. (табл. 2.19)

Основні засоби – 71,66%; відстрочені податкові активи – 2,5%. Обсяг необоротних активів з рівня 6 505 629 тис грн у 2019 р збільшився до рівня 6 709 488 тис. грн. у 2019 р.

Таблиця 2.19

Аналіз обсягу та динаміки необоротних активів АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр., тис. грн (за залишковою вартістю)

Показник	2019 р.	2020 р.		2021 р.		Абсолютне відхилення (+/-) 2020 р. від 2019 р.		Темпи приросту за 2021 р.	Абсолютне відхилення (+/-) 2021 р. від 2020 р.	Темп приросту за 2019 р. %
	∑	%	∑	%	∑	%	∑		∑	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Загальна сума необоротних активів, у т. ч.	5404519	100	5095077	100	5609377	100	–309442	5,73	513300	10,07
Нематеріальні активи	870	0,02	1457	0,03	3936	0,07	587	67,47	2379	163,3
Незавершені капітальні інвестиції	1509445	27,9	1398461	27,5	1974504	35,03	110984	7,35	566043	40,48
Основні засоби	3813561	70,6	3695159	72,5	3650037	64,9	118402	3,10	55122	1,49
Відсрочені податкові активи	80643	1,5	0	0,0	1	0,0	–80643	–100	0	0,00

Для більш детального розуміння розглянемо динаміку структури необоротних активів (рис. 2.2)

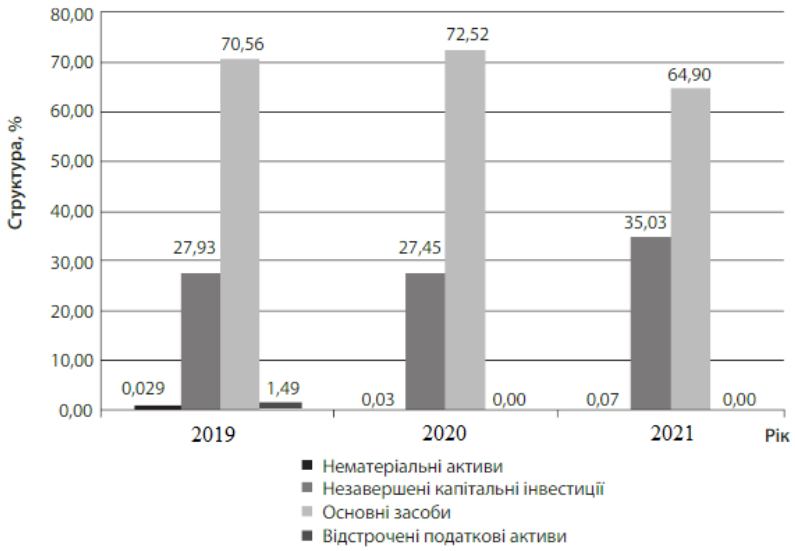

Рис. 2.2 Динаміка структури необоротних активів АТ «Мотор Січ»

У літературі пишуть, що при роботі суму амортизації визначають при використанні елементів амортизації, припускаючи при цьому, що знемагання основних засобів протягом усього усіх років свого функціонування здійснюється однаково.

Після проведеного мониторингу видно, що у 2020 р. первісна вартість основних засобів збільшилася на 298 247 тис. грн порівняно із 2019 р., та їх зношення за час роботи збільшилося на 416 649 тис. грн (табл. 2.19).

Всі ці фактори призвели до збільшення рівня зношення головних засобів на 4,64% у 2020 р.

У 2021 р. первісна вартість головних засобів збільшилась на 268 904 тис. грн порівняно з 2020 р., а їх зношення за час роботи збільшилося на 323 928 тис. грн. Всі ці дії призвели до збільшення кількості зношення головних засобів на 3,97% у 2021 р., що говорить про зменьшення їх технічного стану.

Для оцінювання ефективності застосування необоротних активів потрібно зробити моніторинг головних показників якісного застосування головних засобів. Розрахуємо дані показники для досліджуваного підприємства АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр.

Капіталоємність на підприємстві показує зменшення та хитання в межах

0,228–0,354. Віддача фондів на підприємстві показує збільшення та хитання в межах 5,22–9,65.

Нарахування амортизаційної віддачі головних засобів здійснюється прямим методом, з використанням видних строків потрібного здійснення відповідних активів, крім незавершеного будівництва”.

Коефіцієнт зносу показує частину ціни головних засобів, які було потрачено на витрати виробництва в минулих періодах. Поганим явищем у діяльності підприємства є те, що головні засоби зношені на 40–47%, тобто є зношеними та потребують оновлення або модернізації.

Бачимо, зношення головних засобів має збільшення, що спричиняє зменшення коефіцієнта придатності. У процесі цього придатними до роботи на кінець 2021 р. є 64% ціни головних засобів АТ «Мотор Січ». Це свідчить про те, що на підприємстві не реалізуються програми вкладення в розвиток виробництва, а також про негативних рівень фінансового забезпечення відтворення необоротних активів.

Коефіцієнт оновлення за проаналізований період є дуже маленьким, і поганим моментом є його зменшення, а саме: з 0,414 до 0,068.

Прибуток цільних виробничих засобів підприємства АТ «Мотор Січ» за валовим добутком змінюється в межах 12–33%, що свідчить про те, що провідні засоби використовуються невірно.

Одним із добірних показників застосування основних фондів є коефіцієнт амортизаційної віддачі. Розглянемо цей показник у динаміці (табл. 2.20).

Таблиця 2.20

Аналіз зносу основних засобів АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр.

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абсолютне відхилення (+/-)	
				2020 р. від 2019 р.	2021 р. від 2020 р.
1	2	3	4	5	6
Первісна вартість основних засобів тис. грн.	6340123	6527259	6785063	187136	257804
земля, будинки та споруди	1996075	2004316	2126740	8241	122424

Продовження табл. 2.20

1	2	3	4	5	6
офісне обладнання та інші основні засоби	68543	73353	90239	4810	16886
Рівень зносу основних засобів %	39,85%	43,39%	46,35%	3,54%	2,96%
земля, будинки та споруди	41,42%	43,67%	46,28%	2,25%	2,61%
машини та обладнання	37,43%	41,50%	44,62%	4,07%	3,12%
транспортні засоби	51,82%	57,12%	57,93%	5,30%	0,81%
офісне обладнання та інші основні засоби	72,03%	76,91%	77,48%	4,88%	0,57%
Рівень придатності основних засобів, %	60,15%	56,61%	53,65%	–3,54%	–2,96%
земля, будинки та споруди	58,58%	56,33%	53,72%	–2,25%	–2,61%
машини та обладнання	62,57%	58,50%	55,38%	–4,07%	–3,12%
транспортні засоби	48,18%	42,88%	42,07%	–5,30%	–0,81%
машини та обладнання	3964615	4133708	4210018	169093	76310
транспортні засоби	284268	293855	331840	9587	37985

Для більш детального розуміння динаміки зносу основниз засобів зробимо гістограму (рис. 2.3)

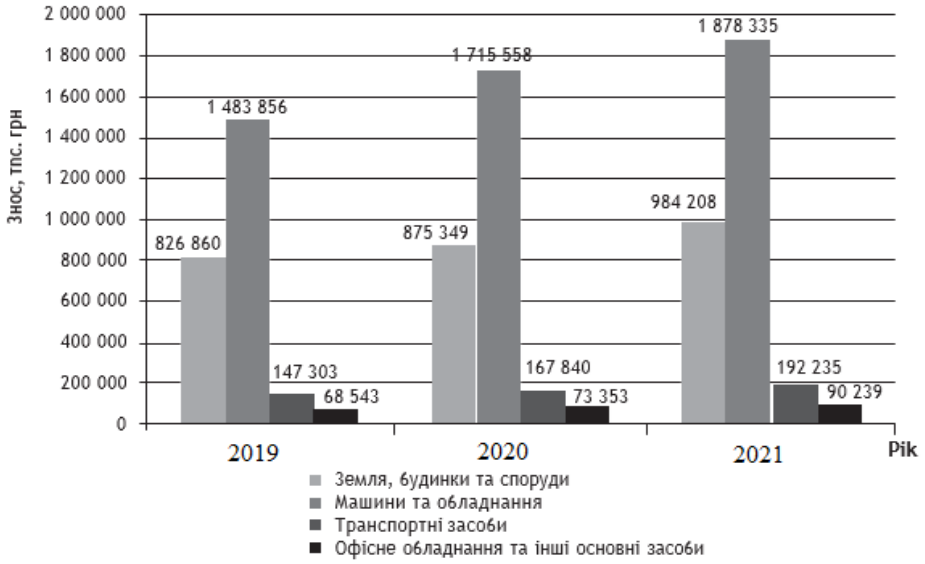

Рис. 2.3 Динаміка зносу основних засобів АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр.

Далі проведемо аналіз динаміки коефіцієнтів стану основних засобів (рис. 2.4)

Для оцінки якісного застосування необоротних активів потрібно

подивитись на кардинальні показники продуктивності істотних засобів. Розрахуємо дані показники для досліджуваного підприємства АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр.

Фондомісткість на підприємстві зменшується та тримається в межах 0,228–0,354. Фондовіддача на виробництві збільшується та змінюється в межах 4,23–8,55.

Прибутковість провідних виробничих засобів підприємства АТ «Мотор Січ» за валовим прибутком змінюється в межах 12–33%, що показує на те, що визначальні засоби використовуються недієво.

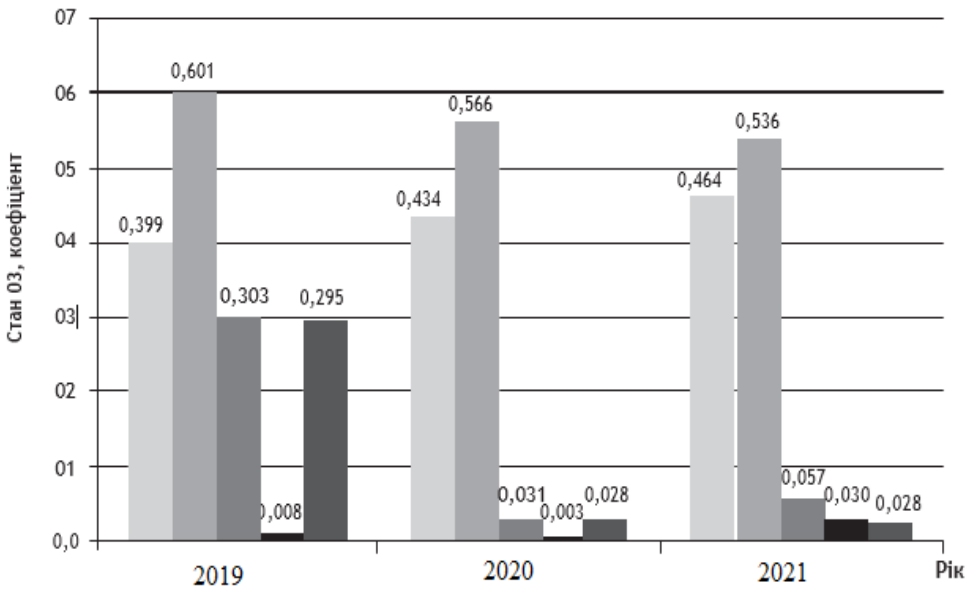

Рис. 2.4. Динаміка коефіцієнтів стану основних засобів АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр., тис. грн.

Після аналізу утверджено, що коефіцієнт амортизаційної віддачі збільшується – з 6,70 до 10,1 (рис. 2.4). Це свідчить про збільшення рівня застосування провідних засобів, що є позитивним проявом у діяльності АТ «Мотор Січ».

Було з'ясовано, що кофіцієнт обставини істотних засобів зменьшувався протягом дослідженого періоду, але головна тенденція не носить вкрай

негативний ефект для виробництва загалом.

Проведемо аналіз становища ефективності використання основних фондів (табл.2.21)

Коефіцієнт змінювався весь рік, тому слід звернути увагу коливанню істотних засобів.

Ми бачимо збільшення показника в 2019 році, та його зменьшення у 2020 та 2021 році.

Таблиця 2.21

Аналіз стану та ефективності використання основних фондів АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр., тис. грн

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абсолютне відхилення (+/-)		Темп приросту, %	
				2020 р. від 2019 р.	2021 р. від 2020 р.	2020 р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Наявність ОЗ на початку року	2102138	3913561	3695159	1711423	–118402	81,41	–3,10
Надійшло за рік	1920419	203305	390048	1718114	187743	–89,47	92,80
Вибуло за рік	35166	16545	196141	–18721	179696	–53,24	1092,7
Наявність ОЗ на кінець року	3813561	3696159	3640037	–118402	–55122	–3,10	–1,49
Фондомісткість	0,209	0,343	0,117	0,034	–0,13	16,31	–51,88
Коефіцієнт зносу ОЗ	0,399	0,534	0,464	0,035	0,03	8,88	6,83
Коефіцієнт придатності ОЗ	0,601	0,666	0,536	–0,035	–0,03	–5,88	–5,23
Коефіцієнт оновлення ОЗ	0,303	0,041	0,057	–0,272	0,026	–89,77	85,48
Коефіцієнт вибуття ОЗ	0,008	0,004	0,030	–0,005	0,027	–67,11	1047,28
Коефіцієнт приросту ОЗ	0,295	0,029	0,028	–0,267	–0,001	–90,37	–2,37
Фондовіддача	4,783	4,212	8,545	-0,671	4,433	–14,03	107,8
Рентабельність ОЗ за валовим прибутком	0,322	0,316	0,112	–0,107	–0,104	–33,04	–48,29

Після аналізу було виявлено максимізацію ОЗ на початку кожного року. Фондомісткість з кожним роком понизувалася. Кожен рік става більшим коефіцієнт зносу. Також було збільшення коефіцієнту оновлення.

Проводимо розрахунок амортизаційної віддачі (табл. 2.22)

Таблиця 2.22

Розрахунок амортизаційної віддачі АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр.

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абсолютне відхилення (+/-)		Темп приросту, %	
				2020 р. від 2019 р.	2021 р від 2020 р.	2020 р. від 2019 р.	2021 р. від 2020 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Виручка від реалізації продукції, тис. грн	14146198	15537297	31338778	1291099	15901481	9,13	103,01
Амортизація, тис. грн	2526562	2842100	3145017	305538	312917	12,09	11,05
Коефіцієнт амортизаційної віддачі	5,60	5,55	9,96	–0,15	5	–2,65	82,81

Наступним кроком буде аналіз джерел відтворення необоротних активів (табл. 2.23)

Таблиця 2.23

Аналіз джерел відтворення необоротних активів на АТ «Мотор Січ» за 2019–2021 рр., тис. грн

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абсолютне відхилення (+/-)		Темп зростання, %	
				2020 р. від 2019	2021 р від 2020 р.	2020 р. від 2019 р.	2021 р. від 2020 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Необоротні активи на початок року	5429957	5404519	5608377	74562	203858	101,4	103,8
Зареєстрований капітал	1794136	1694136	1694136	0	0	100	100
Короткострокові кредити банків	4246574	4433814	4274946	287240	158868	106,9	96,4
Чистий дохід від реалізації продукції	14246198	15437297	31338778	1291099	15901481	109,1	203,1
Чистий фінансовий результат	2727065	13220929	28795591	10503864	15574662	486,6	217,8

Результатом проведеного аналізу є те, що протягом трьох років показник необоротності активів ставав більшим. Також збільшувався чистий дохід від реалізації продукції. Було збільшення короткострокових кредитів банків. Загалом можна сказати що збільшився чистий фінансовий результат.

Необоротні активи протягом періоду збільшуватися у 2021 порівняно з 2020 роком.

Далі для більш точного розуміння проведемо аналіз динаміки амортизаційної віддачі (рис. 2.5)

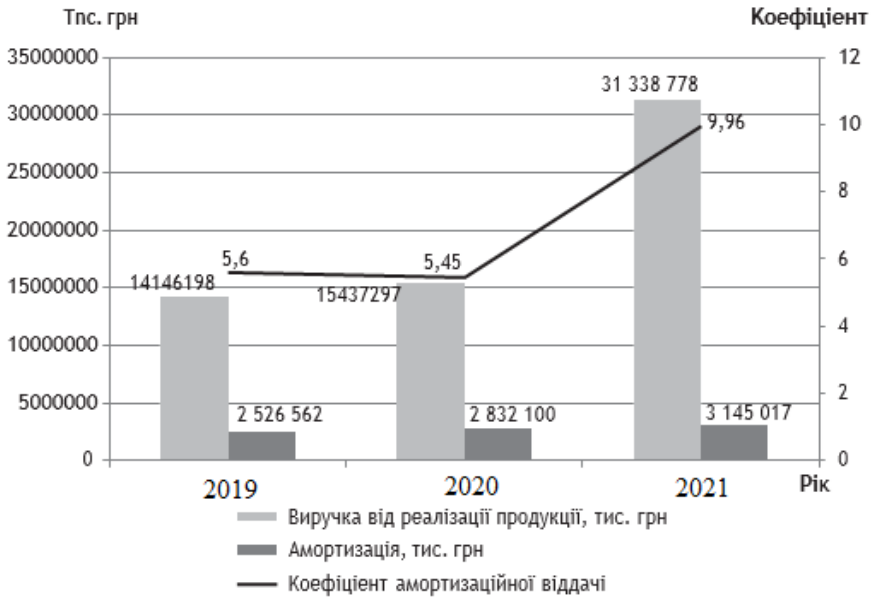

Рис. 2.5 Динаміка амортизаційної віддачі АТ «Мотор Січ»

Після проведення аналізу основи, за підсумок яких відбулося відтворення необоротних активів на підприємстві, дані наведемо в табл. 2.23. Також бачимо, що репродукування здійснювалося за рахунок взятих коштів, а саме: короткострокових кредитів банків. Отже, необоротні активи використовувалися негативно, тому протягом аналізованого періоду АТ «Мотор Січ» має чистий фінансовий результат – втрату.

Виробництву потрібна максимізація обсягів здійснення товару, розширення ринків збуту продукції, але недовершеність, застарілість і малий рівень застосування істотних засобів може стати проблемою на цьому шляху.

Після проведення аналізу стану та ефективності застосування необоротних активів, можна побачити, що на діяльність АТ «Мотор Січ» – припадає зниження випуску товару, і на ефективність застосування істотних засобів, – мають вплив зміни сполучення ринку збуту, тобто: велике загострення конкуренції на світових ринках, величезне збільшення вартості на істотну сировину та на енергоносії за останні роки.

Треба подивитись на зовнішні фактори, що позначаються на діяльності виробництва загалом, а саме: втрата ринків збуту та проблеми з постачальниками

сировини через нестабільну політичну ситуацію; гостре підвищення курсу валют; відсутність деяких груп лобіювання; зниження попиту на товар, що виготовляється; значні збої в постачанні сировини; недостатність вітчизняних запасних частин до устаткування, що використовується.

Після аналізу можна зробити такі висновки. Бачимо збільшення майна АТ «Мотор Січ» у порівнянні з минулими роками. За результатами 2021 року у порівнянні з 2020 роком бачимо збільшення майна підприємства у 1,08 рази. Це показує розширення роботи та є значною ознакою його фінансової діяльності.

Проаналізувавши запаси підприємства протягом аналізованого періоду бачимо тенденцію до збільшення запасів. Збільшення запасів виробництва має високі результати лише в тому разі, коли не спостерігається зменьшення їх оборотності. Зворотне явище є негативною тенденцією.

Отже, спостерігаючи стан оборотних активів підприємства можно сказати, що дебіторська заборгованість збільшується. Покращення стану дебіторської за боргованості пов’язане з розширенням попиту на товар підприємства та зростання величини товарного кредиту підприємства, що є гарною ознакою та демонструє збільшення якості використання капіталу.

Проаналізувавши данні пасиву балансу АТ «Мотор Січ» статутний додатковий капітал впродовж трьох років залишався без змін. Збільшення власного капіталу здійснювалося з нерозподіленого прибутку, що вказує на прибутковість підприємства. Розгляд динаміки і структури пасивів балансу впродовж трьох років підтверджує зменьшення власного капіталу упродовж 2021 року. Поточні зобов'язання збільшилися упродовж 2021 в порівнянні з 2020 роком що, показує фінансову стабільність підприємства.

Тоді як, аналіз динаміки пасивів балансу АТ «Мотор Січ» впродовж аналізованого періоду підтверджує збільшення власного капіталу виробництва. Розглянувши частки обігових коштів показує їх зниження впродовж 2020 року у порівнянні з минулим роком, що є поганим результатом, проте на кінець 2021 року бачимо збільшення частини оборотних виробничих фондів в обігових коштах, що є позитивним напрямком в сучасних кризових умовах. Аналіз якості

застосування майна АТ «Мотор Січ» має тенденцію на спад. Отже, коефіцієнт оборотності запасів упродовж аналізованого періоду має знижувальний напрямок з 1,453 до 0,96. Тоді, розбір складського обліку або сальдових відомостей дозволяє розкрити наявність значних залишків незатребуваних у виробничому процесі запасів, які доречно віднести до групи неходових запасів. Наявність запасів підтверджує гальмування оборотного капіталу в запасах, що різко впливає на його оборотність. Проаналізувавши період, спостерігаємо збільшення коефіцієнта співвідношення оборотних і необоротних активів протягом 2019-2020 років, що показує ефективну динаміку фінансування та зростання ліквідності підприємства.

Порівняльний аналіз ліквідності балансу, підтверджує ліквідність активів та пасивів підприємства впродовж аналізованого періоду.

Проаналізувавши показники поточної ліквідності ми бачимо їх збільшення впродовж аналізованого періоду та їх кількість більше норми, що є негативним напрямом і показує порушення структури капіталу.

Розбір показників платоспроможності виробництва вказує на можливість покривання власних зобов'язань власними активами, оскільки ознака автономії відповідає нормативному. Збільшення коефіцієнта автономії наприкінці розглянутого періоду показує розширення власної фінансової незалежності, гарантій покриття підприємством власних зобов'язань.

Розгляд даних демонструє фінансову стабільність АТ «Мотор Січ», оскільки значення коефіцієнта фінансової стабільності знаходиться в межах нормативного. Отже, підприємство має стійкий фінансовий стан на відміну від зовнішнього фінансування.

Коефіцієнт фінансового левериджу показує позитивну динаміку та напрям збільшення власних коштів.

Весь аналізований період відбувається зростання коефіцієнтів забезпеченості, що підтверджує ефективну господарську діяльність АТ «Мотор Січ». Збільшення коефіцієнта маневреності капіталу показує поширення частини власного капіталу, який задіюється підприємством для фінансування поточної

діяльності.

Опрацювавши розрахунки, засновані на найпростіших та найвідоміших методах розгляду ефективності формування та використання оборотного капіталу, було утверджено низький рівень ефективності системи управління відтворенням оборотного капіталу. АТ «Мотор Січ» використовує загарбну модель фінансування капіталу, яка є найбільш ризикованою. Ця методика є недоробленою, оскільки не бачить всіх аспектів діяльності підприємства, в яких має місце участь оборотного капіталу. Крім того, порівняння отриманих підсумків з аналогічними показниками діяльності конкурентів буде неоднозначним. Тому ефективним є визначення єдиного інтегрального показника управління відтворюванням оборотного капіталу.

Проаналізувавши вище зазначене можемо стверджувати, що деякі оборотні активи підприємством використовуються нерентабельно.

Висновки до розділу 2

Отже, показано, що відтворення відбулося за рахунок запозичених коштів, а саме: короткострокових кредитів банків. Отже, необоротні активи використовувалися негативно, тому протягом аналізованого періоду АТ «Мотор Січ» має чистий фінансовий результат – втрату.

Виробництву потрібна максимізація обсягів здійснення товару, розширення ринків збуту продукції, але недовершеність, застарілість і малий рівень застосування істотних засобів може стати проблемою на цьому шляху.

Після проведення аналізу стану та ефективності застосування необоротних активів, можна побачити, що на діяльність АТ «Мотор Січ» – припадає зниження випуску товару, і на ефективність застосування істотних засобів, – мають вплив зміни сполучення ринку збуту, тобто: велике загострення конкуренції на світових ринках, величезне збільшення вартості на істотну сировину та на енергоносії за останні роки.

Треба подивитись на зовнішні фактори, що позначаються на діяльності

виробництва загалом, а саме: втрата ринків збуту та проблеми з постачальниками сировини через нестабільну політичну ситуацію; гостре підвищення курсу валют; відсутність деяких груп лобіювання; зниження попиту на товар, що виготовляється; значні збої в постачанні сировини; недостатність вітчизняних запасних частин до устаткування, що використовується.

Отже, спостерігаючи стан оборотних активів підприємства можно сказати, що дебіторська заборгованість збільшується. Покращення стану дебіторської за боргованості пов’язане з розширенням попиту на товар підприємства та зростання величини товарного кредиту підприємства, що є гарною ознакою та демонструє збільшення якості використання капіталу.

Проаналізувавши данні пасиву балансу АТ «Мотор Січ» статутний додатковий капітал впродовж трьох років залишався без змін. Збільшення власного капіталу здійснювалося з нерозподіленого прибутку, що вказує на прибутковість підприємства. Розгляд динаміки і структури пасивів балансу впродовж трьох років підтверджує зменьшення власного капіталу упродовж 2021 року. Поточні зобов'язання збільшилися упродовж 2021 в порівнянні з 2020 роком що, показує фінансову стабільність підприємства.

Отже, спостерігаючи стан оборотних активів виробництва можно сказати що дебіторська заборгованість зростає. Збільшення дебіторської заборгованості пов’язане з зростанням попиту на товари підприємства та збільшення величини товарного кредиту підприємства, що є доброю ознакою та показує зростання ефективності використання капіталу.

Співвідносно до аналізу даних пасивів балансу АТ «Мотор Січ» статутний додатковий капітал аналізованого періоду залишався без змін. Збільшення власного капіталу здійснювалося з нерозподіленого прибутку, що показує прибутковість підприємства. Розгляд динаміки і структури пасивів балансу впродовж аналізованого періоду стверджує зменьшення власного капіталу упродовж 2021 року. Повсякденні зобов'язання зібльшились упродовж 2021 в порівнянні з 2020 роком, що показує фінансову стабільність підприємства.

Аналіз ефективності використання майна АТ «Мотор Січ» має негативну

тенденцію. Отже, коефіцієнт оборотності запасів упродовж розглядового періоду також мав негативну тенденцію з 1,454 до 0,97. Відтепер, розбір складського обрахунку або сальдових відомостей передбачає розкрити наявність великих залишків незадійснених у виробничому процесі запасів, які доцільно віднести до групи неходових запасів. Наявність виробничих запасів підтверджує гальмування оборотного капіталу в запасах, що різко впливає на його оборотність.

Розгляд динаміки та структури пасивів балансу за весь аналізований період підтверджує зменьшення власного капіталу упродовж 2021 року. Щоденні зобов'язання збільшились упродовж 2021 в порівнянні з 2020 роком, що підтверджує фінансову стабільність підприємства.

Зростання дебіторської заборгованості пов’язане зі збільшенням попиту на товар підприємства та максимізацію величини товарного кредиту підприємства, що є ствердливою ознакою та показує зростання ефективності використання капіталу.

РОЗДІЛ 3
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Оптимізація джерел фінансування оборотних активів підприємства

“Джерела фінансування оборотних активів передбачають опимізацію та ідентифікацію моделі фінансування. Найбільш поширеними є чотири моделі фінансування, які показані у порядку зниження рівня ризику” [69]:

- “ідеальна – за рахунок довгострокових пасивів передбачає фінансування необоротних активів промислового підприємства, які фінансуються поточними активами за рахунок короткострокових пасивів” [69];

- “агресивна - формування постійної частини оборотних та необоротних активів за рахунок довгострокових пасивів, змінної частини оборотних активів за рахунок поточних пасивів” [69];

- “компромісна – включає фінансування постійної частини необоротних активів та 50 % варіативної частини оборотних активів за рахунок довгострокових пасивів, інших оборотних активів – за рахунок поточних пасивів” [69];

- “консервативна – для фінансування та формування активів підприємства передбачає використання більшість довгострокових пасивів” [69].

Ідеальну стратегію використовують найбільш успішні підприємства світу.

Агресивну використовують підприємства які згодні ризикувати, але це не завжди варто того.

Компромісна стратегія є найбільш оптимальною для більшості підприємств.

Далі розглянемо характеристику підходів до фінансування оборотних активів (табл. 3.1)

Таблиця 3.1

Характеристика підходів до фінансування оборотних активів

Підхід	Сутність	Ступінь ризикованості	Вплив на обсяги оборотних активів	Практичне використання
1	2	3	4	5
Ідеальний	1.Довгострокові зобов'язанняє джерелами покриття необоротних активів. 2.Оборотні активи дорівнюють поточним зобов'язання. 3.Чисті оборотні активи дорівнюють нулю.	Найбільш ризикована зпозиції ліквідності	Характеризується постійними обсягами запасів, грошових коштів та інших видів оборотних активів	На практиці майже не зустрічається
Агресивний	1.Довгострокові зобов'язанняє джерелами покриття необоротних активів та постійної частини оборотних активів. 2.Чисті оборотні активи дорівнюють постійній частині оборотних активів.	Досить ризикована з позиції ліквідності та має високий ризик порушення безперервност івиробництва	Характеризується створенням лише мінімально необхіднихобсягів ОА, проведенням жорсткої кредитної політики, а тому призводити до фінансових витратчерез зниження обсягів реалізації	Зустрічається рідко
Консервативний	1.Довгострокові зобов'язанняє джерелами покриття необоротних та оборотних активів. 2.Чисті оборотні активи дорівнюють оборотним активам.	Відсутній ризик втрати ліквідності та майже не має ризику порушення безперервност івиробництва	Характеризується створенням значних резервів запасів, грошових коштів, проведенням ліберальної кредитноїполітики, а тому знижує ефективні сть використа ння оборотних активів	Носить штучний характер
Компромісний	1.Довгострокові зобов'язанняє джерелами покриття необоротних активів, постійної частини оборотнихактивів та приблизно половини змінної частини оборотних активів. 2.Чисті оборотні активи дорівнюють сумі постійної частини оборотних активів та половині змінної частини оборотних активів.	Низький рівень втрати ліквідності та має низький ризик порушення безперервності виробництва	Характеризується тим,що в окремі періоди підприємство може мати надлишкові обсяги запасів, грошових коштів.	Зустрічається часто

"Результати фінансово-господарської діяльності промислового підприємства залежать від основного фактору фінансового забезпечення формування оборотних активів. Через те що, неспроможний рівень фінансування

оборотних активів може довести до перебоїв у виробництві, який негативно позначається на ефективності основної діяльності та у підприємства можуть з'явитися проблеми щодо виконання фінансових зобов'язань. Надмір джерел фінансування оборотних активів підтримує формування наднормових виробничіх запасів, вилученню із господарського обігу оборотніх активів, які також погано впливає на фінансовий стан промислового підприємства" [61].

У фінансовому менеджменті існуж три основні підходи до фінансуавння активів це помірний, агресивний та консервативний.

Консервативний підхід робиться завдяки власним інвестиціям та позикам, які покривають високий фінансовий рівень підприємства, але одним недостатком цього метода є зниження рентабельності власних коштів.

Помірний підхід характеризується тим що за рахунок влсних і позикових коштів оплачується окрема частина активів, а за короткострокові позики змінна частина, завдяки якій допускається рівень фінансової стійкості та рентабельності власних коштів підприємства.

Агресивний підхід за рахунок влсних коштів і довгострокових позик, за короткострокові позики, дає можливість отримати високу рентабельність влсних коштів.

"Обрання моделі фінансування оборотних активів є ключовим моментом фінансового менеджменту, тому що ухвалює важкий вибір між рівнем ризику втрат ліквідності підприємства та ступенем рентабельності власного капіталу. Головними варіантами враження на рівні ризиків є: зменьшення поточної кредиторської заборгованості; зменьшення спільних джерел фінансування; збільшення капіталізованої вартості підприємства" [62].

"Позиція фінансування оборотних активів має бути спланована на забезпечення такого обсягу оборотних активів, який відгукується потребам виробництва правильного виробничою програмою, та за розрахунок таких ефементів власних та позикових коштів, що постачатимуть потрібний рівень ліквідності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання. "Формулювання потрібного обсягу фінансових ресурсів для поновлення оборотніх коштів має

включати такі етапи” [58]:

- “продукування принципів фінансування оборотного капіталу. Цей етап відсвічує спільну ідеологію фінансового менеджменту із постави прийнятного співвідношення рівня рентабельності та ризику фінансової діяльності” [58]. Оборотні активи характеризують вибір точного типу політики їх формування;

- “на основі насамперед обумовлених принципів фінансування у ході формування системи управління оборотними активами утворюється реальна структура джерел фінансування, беручи до уваги довгочасність стадій фінансового циклу й оцінки вартості використання відмінних видів капіталу” [58];

- “опрацювання методичного підходу до фінансування оборотного капіталу, який грунтується на аналітичних показниках” [58].

“З ціллю забезпечення найменьшої вартості фінансових ресурсів, потрібних для збільшення обсягу оборотних активів було створено модель оптимального варіанту структури джерел фінансування оборотного капіталу підприємства” [27]:

$$Z = ОК_{пз} \times С_{пз} + ОК_{дз} \times С_{дз} + ОК_{в} \times С_{В} \rightarrow \min \qquad (3.1)$$

де Z – сукупна сума витрат на залучення капіталу;

ОКпз, ОКдз, ОКв - сума оборотних активів, профінансованих за рахунок короткострокових, довгострокових позик та власного капіталу відповідно;

С – вартість джерел фінансування” [27].

Головним еталоном ефективності політики фінансування оборотного капіталу визначено зменьшення сукупних джерел фінансування. Отже, середньозважена вартість оборотного капіталу виступає цільовою функцією і прагне до мінімуму.

“З ціллю попередження ризику втрати ліквідності потрібно утвердити обмеження на значення коефіцієнту покриття (більше 1), який висувається

головним критерієм удосталі оборотних активів для задоволення поточних зобов'язань" [25]. "Для вбезпечення збільшення рентабельності власного капіталу при пертурбації частки позикового капіталу, звуженням необхідно утвердити значення ефекту фінансового важеля, яке має переважати значення попереднього періоду" [25]. "Таким чином локалізуванням моделі є" [25]:

(3.2)

$$\begin{cases} ОК_{ПЗ} + ОК_{ДЗ} + ОК_{В} = ОК \\ \frac{ОК}{ОК_{ПЗ}} \geq 1 \\ (1 - i_{ПП}) \times (ВРА - СЗВК) \times \frac{ПК}{ВК} \geq 1 \end{cases}$$

"де ОК – сума оборотних коштів за звітний період" [25];

"ВРА – валова рентабельність активів" [25];

"СЗВК – середньозважена відсоткова ставка за кредитами" [25];

"ВК – сума власного капіталу" [25];

"ПК – сума позикового капіталу" [25].

"Створення політики фіннасування оборотного капіталу виконується з урахуванням планової потреби в оборотних активах. Через те доречно використати на практиці модель оптимізації джерел фінансування максимізації оборотного капіталу на суму зростання оборотних активів" [22]:

$$Z = ОК_{ПЗ} \times \left(1 + i_{ПЗ}\frac{T}{360}\right) + ОК_{ДЗ} \times \left(1 + i_{ДЗ}\frac{T}{360}\right) + ОК_{В} \times (1 + i_{В}\frac{T}{360}) \rightarrow \min \quad (3.3)$$

"де, ОК – сума оборотних коштів за звітний період" [22];

"ПЗ – сума короткострокового позикового капіталу" [22];

"ДЗ – сума довгострокового позикового капіталу" [22];

"i – середньозважена відсоткова ставка за кредитами" [22];

"T – термін, на який береться кредит" [22].

$$\begin{cases} ОК_{ПЗ} + ОК_{ДЗ} + ОК_{В} = ОК \times k \\ \dfrac{ОК \times k}{КП + ОК_{ПЗ}} \geq 1 \\ (1 - i_{ПП}) \times (ВРА - i) \times (ОК_{ПЗ} + ОК_{ДЗ} + ПЗ + ДЗ)/(ОК_{В} + ВК) \geq 1 \end{cases} \quad (3.4)$$

де ПЗ – сума короткострокового позикового капіталу;

ДЗ – сума довгострокового позикового капіталу;

i – середньозважена відсоткова ставка за кредитами;

T – термін, на який береться кредит;

k – темп зростання виручки від реалізації продукції.

“Практичне затвердження створеної та обгрунтованої моделі визначає проходження трьох етапів. На першому етапі характеризуються вхідні параметри моделі оптимізації структури джерел фінансування оборотного капіталу підприємства. Було розкрито, що вхідними вимірами моделі є обсяги оборотних активів, довгострокових зобов’язань, власного капіталу, поточних обов’язань, валова рентабельність активів, тривалість операційного циклу, темп збільшення виручки від реалізації продукції, рентабельність власного капіталу” [55].

В табл. 3.2 рекомендовано вхідні параметри для оптимізації джерел фінансування оборотних активів АТ «Мотор Січ» на основі створеної моделі.

До вхідних параметрів відносять оборотні активи, власний капітал, рентабельність довгострокові зобов’язання, середньозважена відсоткова ставка, короткострокові кредити, поточна заборгованість та інші.

Таблиця 3.2

Вхідні параметри для побудови моделі оптимізації джерел фінансування оборотних активів АТ «Мотор Січ»

Показник	Позначення	Значення
1	2	3
Оборотні активи, тис.грн.	ОК	1 905 431,00
Власний капітал, тис.грн.	ВК	820 566,00
Рентабельність власного капіталу, тис.грн.	$i_В$	0,6301
Довгострокові зобов'язання, тис.грн.	ДЗ	864 737,00
Середньозважена відсоткова ставка за довгостроковими кредитами	$i_{ДЗ}$	0,0819
Поточні зобов'язання, тис.грн.	ПЗ	2 017 012,00
Середньозважена вартість поточних зобов'язань	$i_{ПЗ}$	0,1348
Короткострокові кредити банків, тис.грн.	-	74 773,00
Вартість короткострокового кредитування	-	0,0678
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями,тис.грн.	-	1 082 422,00
Середньозважена відсоткова ставка за довгостроковими кредитами	$i_{ДЗ}$	0,0819
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис.грн.	-	284 014,00
Вартість товарного кредитування	-	0,562
Поточні зобов'язання за розрахунками, тис.грн.	-	595 903,00
Вартість поточних зобов'язань за розрахунками	-	0,0774
Валова рентабельність активів	ВРА	0,3460
Тривалість операційного циклу,днів	Т	199
Темп зростання виручки від реалізації продукції	k	1,36
Податковий коректор	$(1 - i_{ПП})$	0,78

На другій стадії спрамованій на розрахунок вартості прилучених видів капіталу. Для обчислення вартості залученого довгострокового капіталу потрібно ураховувати згоду кредитування, приступний для даного підприємства. З цією метою потрібно проаналізувати інформацію щодо відсоткових ставок за іншими кредитами надатими підприємству та обчислити середньозважену ставку довгострокового кредитування.

Оцінка суми власного капіталу виконується за концепцією альтернативної вартості та обчислюється як рентабельність власного капіталу. Оцінка суми

поденних зобов’язань виконується на основі обчислення середньозваженої суми елементів поточних зобов’язань за формулою:

$$i_{пз} = \frac{(ПЗ_{ДК} \times i_{ДЗ} + ПЗ_{КК} \times i_{КК} + ПЗ_{Р} \times i_{Р})}{ПЗ_{ДК} + ПЗ_{КК} + ПЗ_{Р}} \quad (3.5)$$

де $ПЗ_{ДК}$ - поточна заборгованість за довгостроковими зобов’язаннями;

$ПЗ_{КК}$ – короткострокові кредити банків;

$i_{КК}$ – вартість короткострокового кредитування;

$ПЗ_{Р}$ – поточні зобов’язання за розрахунками;

$i_{Р}$ – вартість поточних зобов’язань за розрахунками.

Сума товарного кредитування виконується за концепцією іншої вартості беручи до уваги середню тривалість кредитування та величину припустимої знижки при розрахунку без відсрочки платежу. Сума внутрішньої кредиторської заборгованості оцінюється беручи до уваги сплачені підприємством штрафів та пені за її використання.

Прийдешній етап це вирішення задачі оптимізації джерел фінансування максимізації оборотніх коштів виконано за допомогою інструменту «Пошук рішення» в MS Excel.

Обчислення вартості залученого довгострокового капіталу потрібно ураховувати згоду кредитування, приступний для даного підприємства. З цією метою потрібно проаналізувати інформацію щодо відсоткових ставок за іншими кредитами надатими підприємству та обчислити середньозважену ставку довгострокового кредитування

Ураховано фінансування оборотних коштів при заданих обмеженнях на ліквідність та збільшення ефекту фінансового важеля порівняно з попереднім періодом (табл. 3.3)

Таблиця 3.3

Оптимізація джерел фінансування оборотних активів АТ «Мотор Січ»

Показник	Розрахунок показника	Вихідні значення	Результати розрахунку
1	2	3	4
Обмеження	$ОК_{ПЗ} + ОК_{ДЗ} + ОК_{В} = ОК \times k$	0	667 550,85
	Коефіцієнт покриття = $\frac{ОК \times k}{КП + ОК_{ПЗ}} \geq 1$	0,95	1,38
	Ефект фінансового важеля	34,31	52,57
Змінні	Поточні зобов'язання $(ОК_{ПЗ})$	0	1
	Довгострокові позики $(ОК_{ДЗ})$	0	676548,85
	Власні кошти $(ОК_{В})$	0	1
Цільовафункція	$Z = ОК_{ПЗ} \times \left(1 + i_{ПЗ} \frac{T}{360}\right) + ОК_{ДЗ} \times \left(1 + \right.$ $+ ОК_{В} \times (1 + i_{В} \frac{T}{360}) \rightarrow \min$	-	676550,85

Отже, була отримана в результаті дослідження така сума поповнення оборотних коштів - 666550,85 тис .грн. Потрібний склад джерел фіннасування представляє отримання довгострокового кредиту на суму 666550,85 тис.грн. Отримання нового позикового капіталу буде практичним, так як максимізує рентабельність власного капіталу, завдяки чому ефект фінансового важеля може збільшитися з 33,31 до 51,57.

Оптимізація джерел фінансування обротних активів вплине, на максимізацію кількості фінансування діяльності, і на показник ліквідності підприємства. Завдяки цьому запропонована структура джерел фінансування оборотних активів забезпечить максимізацію рентабельності власного капіталу за рахунок максимізації ефекту фінансового важеля. Практичне звершення створеної моделі оптимізації джерел фінансування люоротних активів у процесі збільшення об'єму виробництва позволить убезпечити підприємству меньшу вартість залученого капіталу та збільшення рентабельності власного капіталу.

3.2 Вдосконалення політики управління активами підприємства

Після проведення комплексного аналізу ефективності управління оборотних та необоротних активів були виявлені такі елементи політики які потребують вдосконалення:

- зростання дебіторської заборгованності;
- зростання довгострокових фінансових зобов'язань;
- зростання частки основних засобів в активах;
- зниження коефіцієнта мобільності активів підприємства;
- зменьшення рентабельності основних засобів;
- спадна тенденція фондовіддачі;
- негативна тенденція зростання операційного циклу;
- уповільнення оборотності запасів;
- уповільнення оборотності оборотніх активів;
- низький рівень ефективності системи управління відтворенням оборотного капіталу

Основним первинним документом, який використовується для обліку дебіторської заборгованості, вважається накладна з такими реквізитами: одиниця виміру, найменування продукції, ціна, кількість та сума. Як правило, на даному документі чотири підписи: керівника і головного бухгалтера, хто відпустив, а також прийняв.

“Дебіторську заборгованість підприємства можна підтвердити первинною документацією, яка містить відомості про виконану роботу (надану послугу) або поставлений товар (товарна накладна, товаротранспортна накладна, акти приймання-здачі послуг)” [18]. “Доказами дебіторської заборгованості можуть служити також результати експертизи щодо якості. вартості товарів, акти звірки розрахунків” [18].

Робота з дебіторами є заняттям непростим навіть для професіоналів, адже виграти суд у боржника – ще не означає повернути борг. Управління дебіторкою здійснюється індивідуально. Воно залежить від суми і періоду існування

заборгованості, боржника та інших факторів.

Дебіторську заборгованість можна мінімізувати шляхом перевірки партнерів, за допомогою правильних формулювань умов контрактів, контролем за розрахунками на підприємстві, листуванням, виставленням претензій і т.п”.

У компанії повинні бути налагоджені механізми виконання угод, система обліку та контролю, повідомлення контрагента про виконання робіт, терміни поставок.

“Дуже часто підприємства укладають стандартні однотипні договори поставки, підряду, купівлі-продажу, надання послуг” [30]. “Правовий аналіз типових договорів виявляє в них типові правові помилки” [30]. “При продуманому підході до укладання контрактів практично повністю можна виключити виникнення дебіторської заборгованості” [30]. “Особливі заходи необхідні, якщо компанія погоджується на умови, викладених контрагентом, або мова йде про договори держзамовлення” [30]. “Останні вимагають більш ретельного підходу до обміну інформацією та підписання первинної документації” [30]. “Як показує наша практика, юридично грамотна листування з контрагентом також допомагає уникнути накопичення дебіторської заборгованості” [30]. “Також для зменьшення дебіторської заборгованності можна вносити зміни до взаємодії з боржниками” [30].

“Підвищення дебіторської заборгованості може бути викликане тим, що боржникам збільшили термін оплати заборгованості і вони не сплатили вчасно” [12]. “Для уникнення подальшого збільшення дебіторської заборгованості потрібно внести зміни до політики щодо сповіщення споживачів про своєчасну оплату за місяць” [12].

Для повернення дебіторської заборгованості проводиться робота відповідно до розробленого алгоритму впливу на боржника.

“Як правильно скласти претензію для стягнення дебіторської заборгованості” [14]. “Рекомендується включити в претензію: загальні дані про дебіторську заборгованість” [14]; “договірні умови, що мають відношення до боргу;опис фактичних дій” [14]; “юридичне обгрунтування (посилання на норми

правових актів)” [14]; “вимоги про виплату до певного терміну” [14]; “наслідки в разі незадоволення вимог кредитора” [14].

Збільшення довгострокових фінансових зобов'язань пов'язане з купівлею майна та сировини а також інших матеріалів.

Можна сказати що збільшення довгострокових фінансових зобов'язань під час війни є недоцільною витратою коштів, а саме покупка майна та інших матеріалів.

“Незважаючи на те, що в процесі аналізу ефективності активів на підприємстві не розглядалося детально питання стратегічного планування для підприємства” [45]. “Під час кризи на підприємстві здебільшого пропонується стратегія стабілізації чи скорочення, і навіть ці стратегії пов'язані із зменшенням інвестицій” [45]. “Підприємство під час кризи вирішило інвестувати кошти, що є невірною стратегією” [45].

Рекомендується для підприємства переглянути стратегію розвитку підприємства та напрямки використання коштів.

Збільшення частки основних засобів у активах пов'язані з переоцінкою, відбувалося зміна ціни.

Це швидкість, з якою підприємство може змінити структуру активів.

“Коефіцієнт мобільності активів розраховується як співвідношення оборотних і необоротних активів” [60]. “Мобільність означає здатність активів переходити з однієї форми в іншу” [60]. “Висока мобільність говорить про те, що компанія зможе змінити структуру активів протягом короткого періоду часу” [60]. “Це поняття пов'язане з ліквідністю - швидкістю конвертації в грошові кошти без втрати вартості” [60]. “Однак, якщо показники ліквідності вимірюють здатність компанії відповідати за поточними зобов'язаннями (тобто вимірюють платоспроможність), то показник мобільності активів говорить про здатність компанії підлаштовуватися під зовнішній вплив ринку, проводити гнучку діяльність” [60]. “Здатність оперативно реагувати на зовнішні зміни підвищує стійкість і ефективність компанії” [60].

“Нормативного значення для цього показника немає” [68]. “Звичайно, в

промисловому виробництві значення показника буде низьким, як і мобільність активів” [68]. “У торговельній сфері цей показник буде високим” [68]. “Тому для визначення становища компанії слід порівняти значення показника з конкурентами” [68].

“Оптимізація структури активів дозволить підвищити значення показника. Реалізація невикористаних основних засобів, неефективних довгострокових інвестицій та інших необоротних активів дозволить підвищити значення показника. Однак при проведенні таких дій слід виходити з економічної доцільності, мобільність активів не може бути цільовим показником” [39].

Рентабельність основних засобів з кожним роком знижується через зменшення покупців. Потрібно змінити політику спілкування з покупцями

“У підприємств рентабельність нижча через високу конкуренцію. Зниження показника може говорити про те, що низька ефективність має модернізація основних засобів. Параметр може зменшуватися ще й через те, що витрати на виробництво важко знизити, а компанія працює у напрямку високої конкуренції. За великого прибутку низький рівень рентабельності стає другорядним показником” [21].

Комплекс заходів щодо підвищення стабільності розробляється лише після того, як проведено ретельний аналіз. Можна розділити на дві групи методи, які використовуються у цьому напрямку. Наприклад, ті, що пов'язані із внутрішніми змінами на підприємствах.

“Якщо йдеться про внутрішні зміни, то можна запропонувати” [19]:

- “Переоцінка вартості ОПФ. Необхідно продавати або здавати в оренду те, що не задіяно у виробництві, або бере участь у ньому, але мало” [19]. “Великі виробники у цій сфері часто вдаються до утворення дочірніх підприємств” [19];

- “Перегляд цінової політики разом із змінами в номенклатурі продукції” [19];

- “Зниження собівартості. Для цього скорочують кількість бракованих товарів, прагнуть розвинути спеціалізацію разом із кооперуванням, знайти сировину низької вартості, але високої якості” [19]. “Намагаються визначити

можливі альтернативи” [19];

- “Скорочення термінів монтажу та часу, що йде на введення нових засобів” [19];

- “Зміни чисельності співробітників для підприємства” [19].

“Є також рішення підвищення ефективності використання самих ОПФ. Наприклад, збільшення інтенсивності експлуатації. Рішення можуть стосуватися: скорочення простоїв; створення умов організації ритмічності у роботі; перерозподілу навантаження між працівниками; контролю якісного рівня, своєчасності у поточному та капітальному ремонті” [25].

“Екстенсивність використання також може підвищуватися. В даному випадку методи складаються з” [56]:

а) “контролю за вартістю незавершеного виробництва, кількістю таких виробів” [56];

б) “підвищення кваліфікації, мотивації для персоналу” [56];

в) “вдосконалення сполучення між ділянками у сенсі транспорту” [56];

г) “автоматизації виробництва, збільшення безвідходних виробництв” [56];

д) “пошуку та впровадження оснастків, сучасного обладнання” [56].

“Основна причина зниження фондовіддачі - недоліки у використанні основних виробничих фондів. Зниження фондовіддачі певною мірою викликається зростанням капітальних вкладень, спрямованих на покращення умов праці, охорону навколишнього середовища, зрушеннями в галузевій структурі переробної промисловості та іншими об'єктивними факторами, а також збільшенням вартості одиниці потужності, зростанням кошторисної вартості будівельно-монтажних робіт” [18].

“Для збільшення коефіцієнта фондовіддачі необхідно підвищити ефективність функціонування ОС за поточних показників реалізації. Існують такі способи” [24]:

- “зменшення простоїв устаткування з допомогою організації кількох робочих змін” [24].

- “стимулювання персоналу – запроваджується пряма залежність

заробітної плати від випуску продукції” [24].

- “підвищення технічного рівня персоналу – дасть можливість уникнути простоїв за рахунок зменшення кількості та часу ремонтів” [24].

- “модернізація устаткування, введення у експлуатацію більш технологічних машин” [24].

- “реалізація законсервованого обладнання, списання верстатів із високим рівнем фізичного зносу чи морально застарілих” [24].

“Пісня проведення аналізу фінансового становища, оборотних та необоротних активів підприємства АТ «Мотор Січ» можна виділити основні шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів даного підприємства, а саме” [37]:

а) “негайна розробка та впровадження певної концепції оновлення основних засобів, яка буде спрямована на збільшення обсягу інвестицій саме в активну частину основних засобів та в нематеріальні активи” [37];

б) “зміни амортизаційної політики підприємства і тим самим - підвищення частки амортизації в структурі собівартості продукції” [37];

в) “впровадження інтенсивного використання основних засобів замість екстенсивного, що дозволить покращити результативність показників фондовіддачі, фондоозброєності та продуктивності праці” [37].

“Операційний цикл (англ. Operating Cycle) характеризує тривалість періоду часу в днях з моменту надходження сировини та матеріалів на склад до отримання оплати за реалізовану продукцію. У разі роботи на умовах передоплати операційний цикл завершується в момент відвантаження готової продукції” [43].

Цей показник є одним із ключових індикаторів ефективності управління оборотним капіталом. Збільшення тривалості операційного циклу призводить до зростання потреби у оборотному капіталі, тоді як його зниження, навпаки, зменшує цю потребу.

Структура операційного циклу показано на рис. 3.1

Зниження фондовіддачі певною мірою викликається зростанням

капітальних вкладень, спрямованих на покращення умов праці, охорону навколишнього середовища, зрушеннями в галузевій структурі переробної промисловості та іншими об'єктивними факторами.

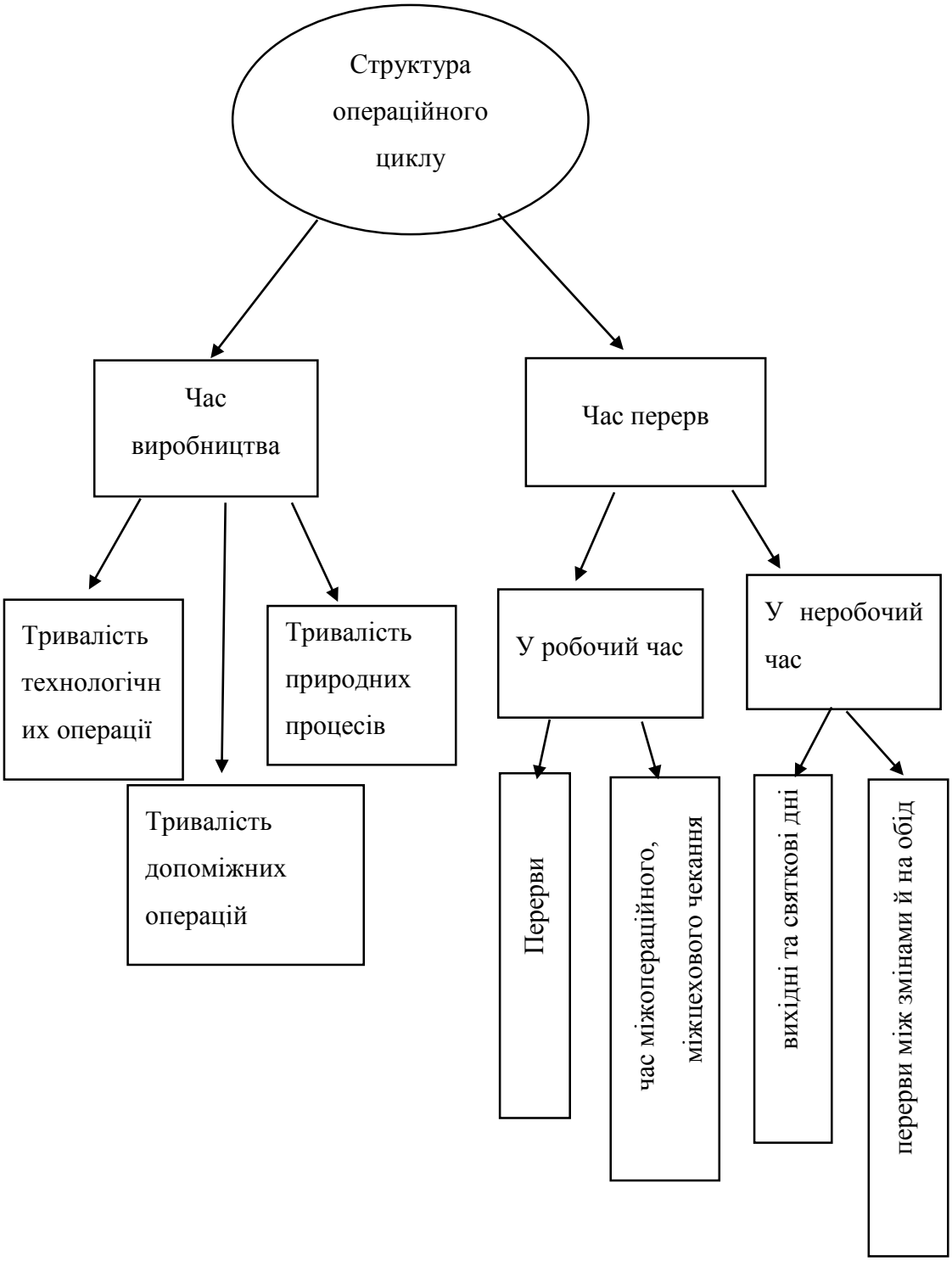

Рис. 3.1 Структура операційного циклу

“Для тривалості операційного циклу немає загальноприйнятих нормативів, її треба порівнювати з середніми показниками по галузі та аналізувати для конкретного підприємства в динаміці за ряд послідовних звітних періодів” [36].

“Скорочення операційного циклу у поступовій динаміці служить ознакою підвищення ділову активність і сприймається як сприятлива тенденція” [29]. “Воно може бути наслідком низки причин” [29]:

- “прискорення виробничого процесу: зменшення періоду зберігання запасів, скорочення часу виготовлення продукції та періоду її зберігання на складі до реалізації” [29];

- “зменшення періоду оборотності дебіторську заборгованість” [29];

Чим коротша тривалість операційного циклу підприємства, то швидше обертаються поточні (оборотні) активи. Тому необхідно використовувати всі способи його скорочення. “При цьому, треба мати на увазі що” [35]:

а) “швидкість оборотності запасів залежить від комерційної політики підприємства. Організації з високою рентабельністю продажів можуть мати нижчу оборотність. Це викликано тим, що підприємство може мати підвищений запас сировини та матеріалів у зв'язку з отриманням знижок під час закупівлі великих партій, зі зменшенням транспортних витрат на одиницю товарів під час перевезення великих партій. І це неминуче призведе до підвищення періоду обороту запасів” [35];

б) “мінімальний період обороту запасів то, можливо ознакою виснаження складських запасів, що може мати наслідком порушення виробничого процесу” [35];

в) “домагатися швидшого погашення дебіторську заборгованість, уникаючи надмірного тиску споживачів, оскільки це може призвести до скорочення обсягів продаж” [35];

г) “для активізації продажів використовувати економічно виправдані знижки на продукцію та послуги” [35].

З формул розрахунку та схеми тривалості операційного циклу видно, що його тривалість зростає із зростанням періодів обороту запасів та дебіторської

заборгованості.

Зменшення коефіцієнта можна досягти, оптимізуючи виробництво, підвищуючи ефективність менеджменту заборгованості клієнтів. Зменшення терміну її погашення дасть можливість зменшити термін операційного циклу.

Оборотність запасів характеризує рухливість коштів, які підприємство вкладає у створення запасів: що швидше кошти повертаються підприємством у вигляді виручки від готової продукції, то вище ділова активність організації.

“Для показників оборотності загальноприйнятих нормативів немає, їх слід аналізувати у межах галузі і ще краще — у поступовій динаміці для конкретного підприємства. Зниження коефіцієнта оборотності запасів може відбивати накопичення надлишкових запасів, неефективне складське управління, накопичення непридатних до використання матеріалів” [47]. Але й висока оборотність не завжди є позитивним показником, оскільки може говорити про виснаження складських запасів, що може призвести до перебоїв у виробництві” [47].

Крім того, оборотність запасів залежить від маркетингової політики організації. Для організацій з високою рентабельністю продажів властива нижча оборотність, ніж підприємств із низькою нормою рентабельності.

“Існують такі методи прискорення оборотності запасів” [24]:

- “виявіть неліквідні товари та позбавтеся їх” [24];
- “встановіть правила закупівлі для товарів, що рідко продаються” [24];
- “плануйте продаж комплексно” [24];
- “перевірте ціни у конкурентів” [24];
- “стимулюйте продажі” [24].

“Після проведеного аналізу у другому розділі було з'ясований низький рівень ефективності системи управління відтворенням оборотного капіталу. Це перш за все пов'язано з зовнішніми причинами а саме” [31]:

- “погіршення ділової активності” [31];
- “зниження прибутковості” [31];
- “зростання витрат” [31];

- “погіршення платоспроможності клієнтів” [31];
- “погіршення платоспроможності підприємства” [31];
- “зміна вартості кредитних ресурсів” [31];
- “інфляція” [31];
- “логістичні витрати” [31].

Однією із проблем яка потребувала змін у політиці була зносом основних засобів. Розрізняють два види зносу основних засобів – фізичний та моральний.

“Фізичний знос – це є втратою споживчої вартості основними засобами в процесі експлуатації обладнання. Залежити фізичний знос може від багатьох факторів, зокрема: якості обслуговування основних засобів; ощадливого ставлення та кваліфікації робітників до основних засобів; особливості технологічного процесу; використання умов основних засобів та їх інтенсивності” [24]. “Є 2 типи фізичного зносу це повний та частковий знос основних засобів”[24].

Повний знос основних засобів включає будівництво капітальне або придбання нових основних засобів, а також заміну зношених основних засобів.

“Частковий знос за рахунок капітального ремонту компенсується основних засобів” [34].

“Моральний знос – це унаслідок створення нових знос основних засобів, ефективного устаткування, та ефективних машин” [15].

“Несвоєчасна заміна застарілих морально та фізично основних засобів може призвести до того що собівартість зростає, а якість знижується порівняно з продукцією, яка може бути виготовлена на більш досконалих машинах та устаткуванні” [32].

“Знос моральний може зменшувати вартість основних засобів через суспільно необхідних витрат скорочення на їх відтворення. При нарахуванні суми зносу це характеризує стан основних засобів” [43].

При збільшенні зносу основних засобів рекомендується або заміна на нові основні засоби такої ж ефективності або більш ефективні та прогресивні засоби.

“Згідно проведеного аналізу також можна виділити позитивні тенденції

політики управління актива на підприємстві, які слід посилити” [24]:

- “тенденція до зростання майна” [24];
- “тенденція до зростання фінансової діяльності” [24];
- “зростання запасів на підприємстві” [24];
- “зростання власного капіталу” [24];
- “зростання коефіцієнту автономії” [24];
- “зростання коефіцієнту забезпеченості” [24];
- “зростання коефіцієнту обороту дебіторсткої заборгованості” [24];
- “збільшення оборотних активів” [24].

“Тенденція до зростання майна показує зростання фінансових показників підприємства, що свідчить про підвищення фінансових показників” [34].

При тенденції до зростання фінансової діяльності відбувається збільшення виробництва продукції та більш оптимізований операційний цикл.

“Зростання запасів являється досить суперечним показником, тому що досить великі запаси говорять про низький рівень продажу готової продукції, але при оптимальному рівні запасів нестачі компонентів та відправка продукціїї будуть в короткочасні терміни” [12].

Зростання власного капіталу можливе при отриманні чистого прибутків, та інвестуванні учасників підприємства.

Збільшення коефіцієнту автономії говорить яку частину у підприємстві складає власний капітал. Позитивний показник говорит про незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Збільшення показника коефіцієнта забезпеченості говорить про фінансову стійкість підприємства у сьогоднішніх реаліях а також є показником того що оборотний капітал можно фінансувати за рахунок власних оборотних коштів”.

Зростання коефіцієнту обороту дебіторсткої заборгованості показує середньє число днів за яке можливе стягнення дебіторської заборгованності підприємством. Підвищення кофефіцієнту говорит про труднощі при стягненні боргу по рахунку дебіторської заборгованності.

Збільшення оборотних активів говорить про збільшення у підприємства

грошових коштів та їх еквівалентів.

Висновки до розділу 3

Результати фінансово-господарської діяльності виконання промислового підприємства залежать від основного фактору фінансового забезпечення формування оборотних активів. Через те що, неспроможний рівень фінансування оборотних активів може довести до перебоїв у виробництві, який негативно позначається на ефективності основної діяльності та у підприємства можуть з'явитися проблеми щодо виконання фінансових зобов'язань. Надмір джерел фінансування оборотних активів підтримує формування наднормових виробничіх запасів, вилученню із господарського обігу оборотніх активів, які також погано впливає на фінансовий стан промислового підприємства.

Практичне затвердження створеної та обгрунтованої моделі визначає проходження трьох етапів. На першому етапі характеризуються вхідні параметри моделі оптимізації структури джерел фінансування оборотного капіталу підприємства. Було розкрито, що вхідними вимірами моделі є обсяги оборотних активів, довгострокових зобов'язань, власного капіталу, поточних обов'язань, валова рентабельність активів, тривалість операційного циклу, темп збільшення виручки від реалізації продукції, рентабельність власного капіталу.

На другій стадії спрамованій на розрахунок вартості прилучених видів капіталу. Для обчислення вартості залученого довгострокового капіталу потрібно ураховувати згоду кредитування, приступний для даного підприємства. З цією метою потрібно проаналізувати інформацію щодо відсоткових ставок за іншими кредитами надатими підприємству та обчислити середньозважену ставку довгострокового кредитування.

Дебіторську заборгованість підприємства можна підтвердити первинною документацією, яка містить відомості про виконану роботу (надану послугу) або поставлений товар (товарна накладна, товаротранспортна накладна, акти приймання-здачі послуг). Доказами дебіторської заборгованості можуть

служити також результати експертизи щодо якості. вартості товарів, акти звірки розрахунків.

Підвищення дебіторської заборгованості може бути викликане тим, що боржникам збільшили термін оплати заборгованості і вони не сплатили вчасно. Для уникнення подальшого збільшення дебіторської заборгованості потрібно внести зміни до політики щодо сповіщення споживачів про своєчасну оплату за місяць.

Рекомендується для підприємства переглянути стратегію розвитку підприємства та напрямки використання коштів.

Збільшення частки основних засобів у активах пов'язані з переоцінкою, відбувалося зміна ціни.

Це швидкість, з якою підприємство може змінити структуру активів.

Оптимізація структури активів дозволить підвищити значення показника. Реалізація невикористаних основних засобів, неефективних довгострокових інвестицій та інших необоротних активів дозволить підвищити значення показника. Однак при проведенні таких дій слід виходити з економічної доцільності, мобільність активів не може бути цільовим показником.

Рентабельність основних засобів з кожним роком знижується через зменшення покупців. Потрібно змінити політику спілкування з покупцями.

Несвоєчасна заміна застарілих морально та фізично основних засобів може призвести до того що собівартість зростає, а якість знижується порівняно з продукцією, яка може бути виготовлена на більш досконалих машинах та устаткуванні.

ВИСНОВКИ

Отже, за підсумками розділу, можна зробити такі висновки. Кожне підприємство завжди володіє активами свого підприємства якими воно керує та аналізує. Активи підприємства самі по собі це майнові цінності які використовуються у діяльності підприємства та являють основну мету це отримати максимум прибутків. Взагалі активи складаються із власних, позикових та залучених коштів. Процес управління активами підприємства є досить складним та потребує прискіпливого аналізу, для формування обсягу та складу оборотних активів, завдяки чому підприємство може досяшти свої завдання та стратегічні цілі. Важливим моментом є адміністрація активів на підприємстві, вона здійснюється для поліпшення розміру активів, швидкості кругообороту активів, забезпечення ліквідності, кругообороту та прибутковості використання активів, забезпеченння поточної платоспроможності, іі зменьшенння оцінки формування оборотних активів на підприємстві.

Операційний цикл впливає на багато елементів, але зокрема на ефективність, струтуру та обсяг використання цінностей на підприємстві. Проходяться всі стадії операційного циклу від закупівлі сировини до отримання коштів від покупців за продукцію.

Є належність ресурсу до необоротних активів. Необоротні активи відносять до окремих груп, для цього визначають спочатку чи є цей актив матервальним чи ні. Матеріальність активу визначається тим чи має він обсяг та масу, бо коли маса та обсяг є то актив вважають матеріальним, а коли нема, то актив вважається нематеріальним.

Дуже різноманітні критерії у необоротних активів, коли вони входять до кожної з трьох груп. Від критеріїв залежить як ці активи будуть співіснувати, та взаємодіяти на підприємстві. Інші необооротні активи можуть бути матеріальними та нематеріальними. Активи можуть поділяти основні засоби на додаткові групи, та всі ці маніпуляції здійснено у відновідності до плану

рахунків, коли кожній групі відповідає окремий субрахунок.

Отже, показано, що відтворення відбулося за рахунок запозичених коштів, а саме: короткострокових кредитів банків. Отже, необоротні активи використовувалися негативно, тому протягом аналізованого періоду АТ «Мотор Січ» має чистий фінансовий результат – втрату.

Виробництву потрібна максимізація обсягів здійснення товару, розширення ринків збуту продукції, але недовершеність, застарілість і малий рівень застосування істотних засобів може стати проблемою на цьому шляху.

Після проведення аналізу стану та ефективності застосування необоротних активів, можна побачити, що на діяльність АТ «Мотор Січ» – припадає зниження випуску товару, і на ефективність застосування істотних засобів, – мають вплив зміни сполучення ринку збуту, тобто: велике загострення конкуренції на світових ринках, величезне збільшення вартості на істотну сировину та на енергоносії за останні роки.

Треба подивитись на зовнішні фактори, що позначаються на діяльності виробництва загалом, а саме: втрата ринків збуту та проблеми з постачальниками сировини через нестабільну політичну ситуацію; гостре підвищення курсу валют; відсутність деяких груп лобіювання; зниження попиту на товар, що виготовляється; значні збої в постачанні сировини; недостатність вітчизняних запасних частин до устаткування, що використовується.

Отже, спостерігаючи стан оборотних активів підприємства можно сказати, що дебіторська заборгованість збільшується. Покращення стану дебіторської за боргованості пов’язане з розширенням попиту на товар підприємства та зростання величини товарного кредиту підприємства, що є гарною ознакою та демонструє збільшення якості використання капіталу.

Проаналізувавши данні пасиву балансу АТ «Мотор Січ» статутний додатковий капітал впродовж трьох років залишався без змін. Збільшення власного капіталу здійснювалося з нерозподіленого прибутку, що вказує на прибутковість підприємства. Розгляд динаміки і структури пасивів балансу впродовж трьох років підтверджує зменьшення власного капіталу упродовж

2021 року. Поточні зобов'язання збільшилися упродовж 2021 в порівнянні з 2020 роком що, показує фінансову стабільність підприємства.

Отже, спостерігаючи стан оборотних активів виробництва можно сказати що дебіторська заборгованість зростає. Збільшення дебіторської заборгованості пов’язане з зростанням попиту на товари підприємства та збільшення величини товарного кредиту підприємства, що є доброю ознакою та показує зростання ефективності використання капіталу.

Співвідносно до аналізу даних пасивів балансу АТ «Мотор Січ» статутний додатковий капітал аналізованого періоду залишався без змін. Збільшення власного капіталу здійснювалося з нерозподіленого прибутку, що показує прибутковість підприємства. Розгляд динаміки і структури пасивів балансу впродовж аналізованого періоду стверджує зменьшення власного капіталу упродовж 2021 року. Повсякденні зобов'язання зібльшились упродовж 2021 в порівнянні з 2020 роком, що показує фінансову стабільність підприємства.

Аналіз ефективності використання майна АТ «Мотор Січ» має негативну тенденцію. Отже, коефіцієнт оборотності запасів упродовж розглядового періоду також мав негативну тенденцію з 1,454 до 0,97. Відтепер, розбір складського обрахунку або сальдових відомостей передбачає розкрити наявність великих залишків незадійснених у виробничому процесі запасів, які доцільно віднести до групи неходових запасів. Наявність виробничих запасів підтверджує гальмування оборотного капіталу в запасах, що різко впливає на його оборотність.

Розгляд динаміки та структури пасивів балансу за весь аналізований період підтверджує зменьшення власного капіталу упродовж 2021 року. Щоденні зобов'язання збільшились упродовж 2021 в порівнянні з 2020 роком, що підтверджує фінансову стабільність підприємства.

Зростання дебіторської заборгованості пов’язане зі збільшенням попиту на товар підприємства та максимізацію величини товарного кредиту підприємства, що є ствердливою ознакою та показує зростання ефективності використання капіталу.

Результати фінансово-господарської діяльності виконання промислового підприємства залежать від основного фактору фінансового забезпечення формування оборотних активів. Через те що, неспроможний рівень фінансування оборотних активів може довести до перебоїв у виробництві, який негативно позначається на ефективності основної діяльності та у підприємства можуть з'явитися проблеми щодо виконання фінансових зобов'язань. Надмір джерел фінансування оборотних активів підтримує формування наднормових виробничіх запасів, вилученню із господарського обігу оборотніх активів, які також погано впливає на фінансовий стан промислового підприємства.

Практичне затвердження створеної та обгрунтованої моделі визначає проходження трьох етапів. На першому етапі характеризуються вхідні параметри моделі оптимізації структури джерел фінансування оборотного капіталу підприємства. Було розкрито, що вхідними вимірами моделі є обсяги оборотних активів, довгострокових зобов'язань, власного капіталу, поточних обов'язань, валова рентабельність активів, тривалість операційного циклу, темп збільшення виручки від реалізації продукції, рентабельність власного капіталу.

На другій стадії спрамованій на розрахунок вартості прилучених видів капіталу. Для обчислення вартості залученого довгострокового капіталу потрібно ураховувати згоду кредитування, приступний для даного підприємства. З цією метою потрібно проаналізувати інформацію щодо відсоткових ставок за іншими кредитами надатими підприємству та обчислити середньозважену ставку довгострокового кредитування.

Дебіторську заборгованість підприємства можна підтвердити первинною документацією, яка містить відомості про виконану роботу (надану послугу) або поставлений товар (товарна накладна, товаротранспортна накладна, акти приймання-здачі послуг). Доказами дебіторської заборгованості можуть служити також результати експертизи щодо якості. вартості товарів, акти звірки розрахунків.

Підвищення дебіторської заборгованості може бути викликане тим, що

боржникам збільшили термін оплати заборгованості і вони не сплатили вчасно. Для уникнення подальшого збільшення дебіторської заборгованості потрібно внести зміни до політики щодо сповіщення споживачів про своєчасну оплату за місяць.

Рекомендується для підприємства переглянути стратегію розвитку підприємства та напрямки використання коштів.

Збільшення частки основних засобів у активах пов'язані з переоцінкою, відбувалося зміна ціни.

Це швидкість, з якою підприємство може змінити структуру активів.

Оптимізація структури активів дозволить підвищити значення показника. Реалізація невикористаних основних засобів, неефективних довгострокових інвестицій та інших необоротних активів дозволить підвищити значення показника. Однак при проведенні таких дій слід виходити з економічної доцільності, мобільність активів не може бути цільовим показником.

Рентабельність основних засобів з кожним роком знижується через зменшення покупців. Потрібно змінити політику спілкування з покупцями.

Несвоєчасна заміна застарілих морально та фізично основних засобів може призвести до того що собівартість зростає, а якість знижується порівняно з продукцією, яка може бути виготовлена на більш досконалих машинах та устаткуванні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз фінансового стану підприємства. Оцінка ймовірності банкрутства. Модель Таффлера і Тішоу. URL: http://afdanalyse.ru/publ/finansovyj_analiz/1/bankrot_tafler/13-1-0-37(дата звернення: 01.09.2022)

2. Аранчій В. А. Фінанси підприємств: Навч. посібник. К.:ВД Професіонал, 2016. с. 265

3. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навчальний посібник. 2-ге вид.. К.: ЦУЛ, 2015. с. 328

4. Біла О. Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. Львів: «Магнолія 2018», 2018. с. 383

5. Балабанов И .Т. Основы финансового менеджмента: Учеб. пособие. 3 є изд., перераб. и доп. М.: Финансы и статистика, 2018. с. 528

6. Баландіна К.М., Трегубов О.С. Аналіз підходів до прогнозування банкрутства підприємства. *Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку регіону*. 2017. №2. с. 157-160.

7. Бланк И.А. Стратегия и тактика управления финансами.Киев: МП "ИТЕМ лтд", СП "АДЕФ Украина", 2016. с. 534

8. Бланк И.А. Управление активами: Ника-Центр, Эльга, 2015. с. 270

9. Близнюк О.П, Горпинченко А.П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства. *Вісник Міжнародного Слов'янського університету*. Том XV. №2. 2018. с. 52–58.

10. Богдар О.А. Роль економіко-катематичних методів ефективного управління підприємством. Ефективна економіка. 2018. с. 86-94

11. Бодаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств. *Інвестиції практика та досвід*. 2018. №4. С.40–44.

12. Бодаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств. *Інвестиції практика та досвід*.2018. №4. С.40–44

13. Верига Ю. А., Подольська В. О. Аналіз фінансового стану підприємства

за фінансовою звітністю: Методичні рекомендації для практичних працівників. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2016. с. 55

14. Гаврилко Т.О. Фінансова стійкість авіаційних підприємств: сутність і чинники впливу. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія економічні нацки. №24. 2017. с.65-68

15. Гайдис Н. М. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посібник для студ. вищих навч. закл. Національний банк України; Львівський банківський ін-т. Л. : ЛБІ НБУ, 2006. с. 414.

16. Дєєва Н. М., Дедіков О. І. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посібник для студ. вищих навч. закл. Дніпропетровська держ. фінансова академія. Д.: ДДФА, 2016. с. 380

17. Дехтяр Н. А. Дейнека, О. В. Черноус Т. М. Управління оборотними активами підприємства. *Електронний науковий журнал Мукачівського державного університету «Економіка та суспільство».* 2017. № 8. с. 572–578

18. Демченко А.Т. Особливості визначення сутності та поняття «активи». *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ,* Серія: Економічні науки, 2015.№4. URL:http://bulletin.uabs.edu.ua/store/eco/2015/51F5210363D840CECC98F53E4504A655.pdf (дата звернення: 07.09.2022)

19. Демченко І.А. Сучасні дослідження світової науки. *Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції. НПЦ "Sci-conf.com.ua".* Львів, Україна. 2022. с. 1528-1534. Режим доступу: https://sci-conf.com.ua/ix-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-research-in-world-science-28-30-11-2022-lviv-ukrayina-arhiv/

20. Джей К. Шим Основы финансового менеджмента / пер. с англ. Джоел Г. Сигел. М.: Вильямс, 2018. с. 992

21. Дмитрієв В.В. Формування механізму управління грошовими потоками. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3967 (дата звернен ня 03.09.2022)

22. Дробишева О.О., Похильченко І.М. Роль оборотних засобів у виробничому процесі. Харсківський банківський. ін-т. Х. : НБУ, 2016. с. 414..

URL:

http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_6_136.pdf (дата звернення: 03.09.2022).

23. Дубровська Є.В. Дослідження сутності поняття «Дебіторська заборгованість». *Вісник Сумського державного університету*. Сер. Економіка. Суми: СумДУ, 2019. №2. С. 202 – 205.

24. Ізмайлова Н.В. Управління оборотними активами підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.. економ. наук. Київ, 2019. с. 114-120

25. Касапова, І. С. Дослідження економічної сутності категорії «оборотний капітал». *Вісник соціально-економічних досліджень*: зб. наук. праць. 2016. № 2 (61). С. 228–234.

26. Казачков І.О., Даньченко О.Е Напрямки удосконалення процесу управління оборотними коштами підприємства. URL: http://www.upravlinnya-oborotnimi-aktivami-pidpriemstv.pdf (дата звернення: 08.09.2022)

27. Ковальчук Н.О. Особливості управління оборотними активами на вітчизняних підприємствах. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nvbdfa /2011_1/kovalch.pdf (дата звернення: 02.09.2022).

28. Кодацький В.П. Шляхи ефективного управління оборотними активами промислових підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. № 4. С. 271-274.

29. Лисьонкова Н.М. Захарчук В.Ю. Підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2018. № 5 (10). С. 354-358.

30. Лень В.С. Управлінський облік навч. посібник. 2-ге видання., випр. К.: Знання Прес, 2016. 317 с.

31. Лівошко Т.В, Кузьменко О.В. Підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю підприємства. URL:http://www.zgia.zp.ua/gazeta/ev zdia_8_090.pdf (дата звернення: 14.10.2022)

32. Лівсон М.В. Фінансовий менеджмент URL: http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook879/01/part-004.htm (дата звернення: 05.10.2022)

33. Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М., Гринюк Н.А. Фінанси підприємств: підручник, та ін. К.: КНТЕУ, 2017. с. 78-104

34. Маринович О. Порівняння категорій, суміжних із поняттям «оборотні активи». Економіка і суспільство. 2018. № 19. С. 1307-1311.

35. Молибога К.С. Витрати майбутніх періодів. Незалежий аудитор. URL: http://nauditor.com.ua/uk/component/na_archive/323?view=material (дата звернення: 13.10.2022)

36. Мулик А.С., Кіляр О.Р. Класифікація оборотних активів. URL: http://www.stelmaschuk.info/archive-internet-conference/64-conferencia-15-05-2013/754-754.html (дата звернення: 16.10.2022)

37. Муравський О. До питання економічної категорії «оборотні кошти». *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Випуск 6–2 (12). С. 80-85.

38. Нагайчук В.В. Управління грошовими потоками підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2017. №1. URL: http://dspace.oneu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3355/Управління%20грошовими%20потоками%20підприємства.pdf?sequence=1 (дата звернення: 17.10.2022)

39. Нечаєва І. А. Напрями підвищення ефективності використання позаоборотних активів підприємства в сучасних умовах. *Тиждень науки 2015 : щорічна науково-практична конференція викладачів, науковців, молодих вчених, аспірантів та студентів ЗНТУ*, 14-18 квітня 2015 р. : тези доп. Запоріжжя, 2015. С. 353–354.

40. Нечаєва І. А. Сучасні методи оцінки ефективності використання оборотних активів промислового підприємства. *Тиждень науки 2015 : щорічна науково-практична конференція викладачів, науковців, молодих вчених, аспірантів та студентів ЗНТУ*, 14-18 квітня 2015 р. : тези доп. Запоріжжя, 2015. С. 360–362.

41. Нечаєва, І. А. Особливості використання інструментів стратегічного менеджменту з метою комплексної оцінки фінансової діяльності підприємства

Економічний аналіз. 2014. Т. 15(3). С. 37-43. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_15(3)__7

42. Нечаєва, І. А. Оцінка ефективності менеджменту організації на прикладі машинобудівного підприємства. *Молодий вчений.* Херсон. 2016. № 11 (38). С. 635-639.

43. Овчаренко, А. Ю. Аналіз основних методик антикризового управління фінансово-економічною діяльністю підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. Вип. 5. С. 118-120.

44. Петик М.І. Ефективність управління обіговими активами суб'єктів підприємництва. *Науковий вісник НЛТУ України*.2017 Вип.21. с. 364-367

45. Писаренко С.М, Пельтек Л.В. Методогічні апекти формування системи управління оборотними активами підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. 2018р. №1. с.43-49.

46. Поважний О.С. Особливості визначення сутності складу поняття «оборотні активи», *Економічний простір*.2018. №12 URL:

http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Ekpr/2008_12/2/povazhnij.pdf (дата звернення: 15.10.2022)

47. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: навч. пос..: Центр навчальної літератури, 2017. с. 488

48. Пуліна Т.В. «Особливості системного підходу до стратегічного управління розвитком підприємства». *Економічний простір: Зб. наук. пр. Дніпропетровськ*: ПДАБА, №. 73 2013 С. 235-244.

49. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. К.: ЦНЛ, 2016 с. 55-75.

50. Серебрянський Д. М., Базильчук К. В. Оцінка ефективності управління оборотними коштами підприємства. Регіональна економіка та управління. 2019. №4 (26). С. 91-95.

51. Сироткин С.А. Оборотные средства и оборотные активы в современной экономике. *Региональная экономика и управление: электр. науч. журн*. 2017. № 1 (9). С 65.

52. Соріна О.О, Демченко І.А. Вплив кризових явищ на управління

підприємством. *Тиждень науки. 2022: щорічна науково-практична конференція викладачів, науковців, молодих вчених, аспірантів та студентів НУ «Запорізька політехніка»*, 18-22 квітня 2022 р. : тези доп. Запоріжжя, 2022. С. 945-946.

53. Сорока Р. Г. Механізм управління оборотним капіталом торгівельних підприємств. Регіональна економіка. 2017. №4. с. 200-204

54. Стоянова Е.С. Фінансовий менеджмент: теорія та практика. М.: Перспектива, 2017. С. 232-244

55. Супрун О. М. Проблеми прискорення оборотних активів на підприємстві.Ефективна економіка. 2016. №7. с. 44-47

56. Фесюк І.В. Методичні засади планування потреби в оборотному капіталі підприємства у ринкових умовах. Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль. 2019. №13. с. 33-36

57. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. с. 320

58. Храпкина В.В, Методы управления активами предприятия. *Науковий вісник БДФА*.2017.Вип.1(20) с. 264-270

59. Швець Ю.О, Скворцова А.В. Управління оборотними активами. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*.2017.№13.с.127. URL: http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/13-15 (дата звернення 03.11.2022)

60. Школьник, І. О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / За ред.. І. О. Школьник. Суми: УАБС НБУ, 2018. 342 с. ISBN 658 012 4-336

61. Янковська В.В. Економічна суть оборотних активів підприємства. *Міжнародний збірник наукових праць.* Випуск №1(16). с. 360. URL: http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/51630/47490 (дата звернення: 26.09.2022)

62. Ящук Д.Л. Дослідження методології управління оборотними активами підприємств в умовах кризи. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2010_32/10ydlsof.pdf. (дата звернення: 07.09.2022)

63. Hirdly Sanders F. K., Analysis of current assets of an industrial enterprise.

International scientific and practical conference. New York, USA. 2017. URL: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8483362/ (Last accessed: 03.09.2022)

64. Hryniuk I. U. The economic essence of current assets and their typology/ *Materials of the Scientific and Practical Conference Economics of Agriculture and Resources*. Budapest, Hungary 2017. Pp. 375-380. URL: https://doaj.org/article/19c8e866b09d4ab0a344e0b80928c475 (Last accessed: 04.10.2022)

65. Trinidad Segovia J. E.. Analysis of enterprise asset structure and profitability using cloud computing and strategic management accounting. University of Almeria, Spain. 2022. pp. 34-75. URL: https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0257826 (Last accessed: 02.10.2022)

66. Josep L. B. Jability of recognition and accounting of non-current tangible assets of the enterprise. Management of the enterprise. 2018. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/features-of-recognition-and-accounting-of-non-current-tangible-assets-of-the-enterprise (Last accessed: 04.11.2022)

67. Nobanee, H., Abraham, J. (2018) Enterprise Current Asset Management. Journal of Economic Research, 42 (4). URL: https://www.researchgate.net/publication/282410851_Current_assets_management_of_small_enterprises (Last accessed: 02.11.2022)

68. Springate, Gordon L.V. «Predicting the Possibility of Failure. Gordon LV Springate.Unpublished M.B.A. Research Project, Simon Fraser University, January 2017. - 200 p

69. The use of alternative debt tools in the era of digitalization // *Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції*: «Фінанси: теорія і практика», Київ, 14 листопаду 2019 р. НАУ. Київ : НАУ, 2019. с. 375-380

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт про фінансові результати АТ «Мотор Січ» станом на 31.12.2019

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2017	01	01
Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ" (найменування)	за ЄДРПОУ	14307794		

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2019 р.

Форма N2-к Код за ДКУД **1801008**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 546 207	13 824 039
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестрахування	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(4 217 243)	(4 933 107)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий: прибуток	2090	6 328 964	8 890 932
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов`язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	9 991 300	10 562 058
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 041 515)	(997 124)
Витрати на збут	2150	(779 587)	(804 272)
Інші операційні витрати	2180	(11 027 717)	(11 802 464)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	3 471 445	5 849 130
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	9 187	14 184
Інші фінансові доходи	2220	21 501	55 118
Інші доходи	2240	255 137	339 035
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(190 164)	(100 003)
Втрати від участі в капіталі	2255	(1)	(9 486)
Інші витрати	2270	(893 075)	(1 634 929)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 674 030	4 513 049
збиток	2295	(-)	(-)

Продовження додатка 2

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(709 587)	(1 183 399)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 964 443	3 329 650
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	193 281	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	49 676	(11 823)
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	(5)
Інший сукупний дохід	2445	(13 375)	108 175
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	229 582	96 347
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	229 582	96 347
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	2 194 025	3 425 997
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	2 047 640	3 408 073
неконтрольованій частці	2475	(83 197)	(78 423)
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	2 188 052	3 500 473
неконтрольованій частці	2485	5 973	(74 476)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 224 356	5 738 689
Витрати на оплату праці	2505	1 835 971	1 793 253
Відрахування на соціальні заходи	2510	390 650	514 503
Амортизація	2515	757 681	700 643
Інші операційні витрати	2520	2 359 416	13 534 351
Разом	**2550**	10 568 074	22 281 439

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2077990	2077990
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2077990	2077990
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	945,35729	1 602,34169
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	945,35729	1 602,34169
Дивіденди на одну просту акцію	2650	30,00000	30,00000

Керівник Войтенко Сергій Анатолійович

Головний бухгалтер Тиханський Анатолій Олексійович

Додаток Б

Звіт про фінансові результати АТ «Мотор Січ» станом на 31.12.2020

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2018	01	01
Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ" (найменування)	за ЄДРПОУ	14307794		

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2020 р.

Форма N2-к Код за ДКУД **1801008**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15 150 429	10 546 323
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестрахування	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(6 687 998)	(4 137 864)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий: прибуток	2090	8 462 431	6 408 459
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов`язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	8 388 733	9 991 344
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 246 056)	(1 042 826)
Витрати на збут	2150	(896 893)	(779 587)
Інші операційні витрати	2180	(9 121 302)	(11 026 291)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	5 586 913	3 551 099
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	124	9 187
Інші фінансові доходи	2220	5 699	21 501
Інші доходи	2240	479 345	255 137
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(205 672)	(190 164)
Втрати від участі в капіталі	2255	(924)	(1)
Інші витрати	2270	(1 678 730)	(893 075)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	4 186 755	2 753 684
збиток	2295	(-)	(-)

Продовження додатка 2

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(1 082 581)	(709 587)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	3 104 174	2 044 097
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(34)	193 281
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	21 313	60 090
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	489	(13 375)
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	21 768	239 996
Податок на прибуток, пов`язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	21 768	239 996
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	3 125 942	2 284 093
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	3 097 889	2 089 523
неконтрольованій частці	2475	6 285	(45 426)
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	3 112 984	2 240 363
неконтрольованій частці	2485	12 959	43 744

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 860 340	5 228 253
Витрати на оплату праці	2505	2 352 259	1 835 048
Відрахування на соціальні заходи	2510	498 880	390 454
Амортизація	2515	804 089	850 296
Інші операційні витрати	2520	10 906 682	12 352 079
Разом	**2550**	20 422 250	20 656 130

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2077710	2077736
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2077710	2077736
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1 494,03622	983,80978
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1 494,03622	983,80978
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	30,00000

Керівник Войтенко Сергій Анатолійович

Головний бухгалтер Тиханський Анатолій Олексійович

Додаток В

Звіт про фінансові результати АТ «Мотор Січ» станом на 31.12.2021

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2019	01	01
Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ" за ЄДРПОУ	14307794		
(найменування)			

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма N2-к Код за ДКУД **1801008**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	12 239 687	15 024 451
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестрахування	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(7 291 413)	(6 669 907)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий: прибуток	2090	4 948 274	8 354 544
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 008 736	1 006 204
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 482 211)	(1 247 392)
Витрати на збут	2150	(768 210)	(945 853)
Інші операційні витрати	2180	(1 972 444)	(1 745 664)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1 734 145	5 421 839
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	17 812	3 824
Інші фінансові доходи	2220	103 813	7 713
Інші доходи	2240	330 356	45 896
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(271 862)	(232 205)
Втрати від участі в капіталі	2255	(2 977)	(1 138)
Інші витрати	2270	(54 479)	(1 306 762)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 856 808	3 939 167
збиток	2295	(-)	(-)

Продовження додатка 2

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(604 615)	(1 082 879)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 252 193	2 856 288
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	(34)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	(690)	4 986
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	(8)	-
Інший сукупний дохід	2445	(144 393)	(33 155)
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	(145 091)	(28 203)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	(145 091)	(28 203)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	1 107 102	2 828 085
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	1 257 497	2 846 346
неконтрольованій частці	2475	(5 304)	9 941
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	1 118 252	2 814 173
неконтрольованій частці	2485	(11 150)	13 912

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6 971 731	5 860 340
Витрати на оплату праці	2505	2 772 299	2 352 259
Відрахування на соціальні заходи	2510	587 070	498 880
Амортизація	2515	863 505	804 089
Інші операційні витрати	2520	3 839 249	10 906 838
Разом	**2550**	15 033 854	20 422 406

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2077736	2077170
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2077736	2077170
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	602,67185	1 375,08630
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	602,67185	1 375,08630
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник _____ Войтенко Сергій Анатолійович

Головний бухгалтер _____ Тиханський Анатолій Олексійович